

308871

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3
సంపుటము. 3

చెన్నపట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 16 వ తేది గురువారము

No 191

స శ నా మ స ం వ త్స ర క్తా క్తి క మా స బ హు శ ష స్తి ౬.

సంచిక ౧౯౧



"SMILE"

సర్వజన సామీప్యములో నున్న
నిజమైన ధాతువృద్ధ్యాపథము
దీనిఫలిత మందరిని నవ్వజేయును.

స ర స మై న వి క్ర య ము.
30 బిల్లుగల పెట్టె 1-కి రూ 2 మాత్రమే.



కొన్ని నెలలు కంపెనీ
అందుకు ముందు వ్యాపారులు,
ఇంజనీర్లు ముందు రోజు, మదరాసు
260, చెన్నాబజారు రోడ్డు,
Tel. Address:—
ul, Crease.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి చెందిన దాక్షిణాత్యగాన
విద్యాపారంగతులైన విద్యాకృత వరదాచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అచ్యుతగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరిలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పుటలను గల గ్రంథము, సాహిత్యతాళ, కాలమా
లకుగురుతు శేర్మరచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల
వ్రాయబడియున్నది. హాస్యవియము, వీరి ఈ శాస్త్రయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నది. వీరి గ్రంథము 16 పుటలు
పైజు 500 పుటలు. దశసరి శ్లోకు కాగితములలో ముద్రితము.
కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసప్పు హో అందు కంపెనీ,

546

ప్రింటర్స్, మద్రాసు.

మంచిసమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి అత్తలార్పాటమున కోర్కవి
కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.



అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయన్న గల మేలైన అనల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి వికయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోహ, మేఘ వర్షం,
ఇత్యాది రంగులు గలవి. శ్లాఘనీయమైనవి, త్వరపడుదు.
5½ మూరనిడివిని 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2.0-0
జపాక పట్టుపాలు చొకము 2 మూరలు ... 1.6-0
3 చొకములు తెప్పించుకొని పాక్ పెక్ పేనా ఇనాము.
అన్నిటికి పోటీజి ప్రత్యేకము.

(536) చిరునామ:—రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కిని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0



తలనొప్పుల మాన్పును
వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
సాంస్కృతిక నొప్పుల భార
దోలును. పొట్లపోగొట్టును
సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింటు నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, (ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి
1, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

తిండినివాసము: "ఉమ్మడి మూర్" మద్రాసు.



విధములైన వెండిపాత్ర సామానాలు హాజరున యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆ బ్రహ్మచర్యపు రక్తములను జనించుబాడ్డములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలను
పుండ్లను, ప్రాంతనా ప్వలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

కనాపధిసార్వపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 బొమ్మల బుడ్డిలలో అమ్ముడును.

ప్రాప్తిచేయు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి వెల 0.4-0 12-కి రూ 2-10-0.



మా తామర తైలము
విక్కిడవైపున వాలుగు
అకాలకుకొనినాల్గునగు
సారులు వాచి యెదల
తామర నిర్మామగును
నయము వాని యెదల
దీని నాల్గు అకాలు తిరిగి
తిరిగిని వచ్చును.

ఈ తైలమున ఒక సారి
వాడిన సుఖపడు గలగు.

అమృతాంజనం డిపో; బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయస్థితి నేటిం
గించు చారిత్రికభాగము వెల రు. 1-2-0 పదిపతులకు 1 ప్రతి
యినాం. గ్రంథ విశేషములనుంచి కవిమను ఇవ్వబడును.
ఇండియా ఇంగ్లాండులందును ముద్రాధికారులచేతను
ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది.
ఎస్.పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమరాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూప
బడినది. వెల 0-4-0 పోస్ట్ పేజీలు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7 తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు

A New Book on a Highly Patriotic Subject !!!
(IN ENGLISH.)

"A NATIONAL FLAG FOR INDIA"

With 30 coloured illustrations and an introduction
by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of
the Imperial Legislative Council in India. Price, Re 1.
Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National
College, Masulipatam. 601

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ

చిన్నవైజ్ఞానికకూర్పు. వెల రు. 0.8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

591 పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ
ములు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె
దము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592)

వి. శశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

కీర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

ఎకభాషావిప్రళంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విచిత్రము.

వెల 0-4-0 పోస్ట్ పేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజా మొదలగు మొ
క్కలు మా వద్ద దొరుకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము
పంపబడును. మా విలాసము:—

యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబ్రదర్సు,

588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యోపదేశములు

నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోరోజును, మంచిది ,, ...	7-0-0
ఆదిపచ్చికానా లేక జాన్న ,, ...	8-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిపోవారి, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

Approved by Text Book Committee
కథలప్రకరములు:—(1) సవర్ణతి (2) సులోచన
(3) కాశ్యప వెల రు. 0-4-0 దేశభాగ్యమును, ధాతు
పుస్తకము నొకగుం ట్రాన్స్ మార్షల్ 48 కి రు. 1-0-0.
523 "విద్యానిధి", 81 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

సినిల్లు ఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? మద్రాసు,
రాయపురముపోస్టు, బేసికాఫాండ్రి, సి. గోపాల
నాయక్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను
చాల శ్రేష్ఠముగను పూనుజేయుదురు. 557

దేవస్థానములు

మనదేశములో గొప్పయినాములు గల దేవస్థానము
లకు తగినస్థానముల నేర్పాటుచేసికొను విధానముగురించి నేను
వార్తాపత్రికలలో వ్రాసిన వ్యాసములను చూచియు అనేక
గ్రామములనుండి నాపేర జాబులు వ్రాయుచున్నారు. వీని
కన్నిటికిని వేరువేరుగ జవాబులు వ్రాయటం సాధ్యము కాదు
గనుక, మరియొక సారి యీవిషయమును గురించి వ్రాయుచు
ఒక ప్లయంటు కాపీని మాదిరికొరకు క్రింద నుదహరించుచు
న్నాను.

మొట్టమొదట దేవాలయపు యీనాములను గురించి
మెయిరు రిజిస్ట్రేషన్లు, స్టేటు మెంటులకును జిల్లాకలెక్టరు ఆఫీ
సులో పబ్లిక్ కాపీలు పుచ్చుకొనవలెను. టైటిల్ డిక్టేటరు
(పట్టాలకు) పబ్లిక్ కాపీలు కలెక్టరు ఆఫీసులో దొరకవు.
చెన్నపట్టణములో గవర్న మెంటు ఆఫీసులో ఉండును. అర్చ
కులవద్ద అప్పీట్లు ఉండకపోవు. కొన్నిపట్టాలలో వారిపేర్ల
మేనేజరుగా చేర్చబడియుండును. మరికొన్ని పట్టాలలో స్వా
ములపేర్లే వ్రాయబడియుండును. ఈవిషయములు ఈనాము
ఫైయిర్స్ రిజిస్ట్రేషన్ లో వివరముగా తెలియబడియుండును గనుక
పట్టాలకాపీలు దొరకక పోయినను యిబ్బందిలేదు.

సదరు ఈనాము ఫైయిరు రిజిస్ట్రేషన్ బట్టి 311 ప్రాంత
కె 92,93 ల ప్రకారము ఒకపిటిషను తయారుచేసి యిద్దరకు
తక్కువ కాకుండా ఆయా దేవాలయములున్న గ్రామము
లోని భక్తులు దస్సుతులు చేసి ప్రమాణవచనముతో జిల్లా
కలెక్టరు వారికి సివిలు దావా చేసికొనుటకు శాంక్షను ఇప్పించ
వలసినదని పిటిషను పెట్టుకొనవలెను. ఆపిటిషనులో దేవా
లయముయొక్క పూర్వచరిత్రయు ప్రస్తుతపుస్థితియు ఈనా
ములోనుండి వచ్చు ఆదాయము, అర్చకులు చేయుఖర్చు, కావ
లసిన వరమృతులు, నూతన కట్టడములు, వాహనములు, ఉత్సవ
ములు, అర్చకులందుండగములు, మొదలైనవి వ్రాయవలెను. కలెక్ట
రుగారు, ఆపిటిషను సంగతులు విచారించుటకు తమతాబేదార్ల
కుపంపి రిపోర్టు తెప్పించుకొనెదరు. ఈనాము అర్చకులదా?
దేవునిదా? యను విషయమును గురించి యీకలెక్టర్లు యే అభి
ప్రాయమును చెప్పినను, అది తీర్పుకాదు. కనుక, వీరు, విచా
రణ పెట్టుకొనకుండానే, అర్చకులవలన తప్పులున్నను లేకు
న్నను శాంక్షను స్వీకృతము నేర్పరచుటకు యీయవలసిన దనే
నాయక్ ప్రాయము వీరు వృధాగా, శాంక్షను యిచ్చుటలో
మిగులకాలహరణము చేయుచున్నారు. అర్చకుడు నిత్యవైసే
ద్య వీపారాధనల నైననుగరిగాచేయుచున్నాడో లేదో చూచే
దిక్కులేనపుడు, ఒకధర్మకర్తను యేర్పాటుచేయుట మిక్కిలి
అవసరము. అర్చకుడే ధర్మకర్తగా పనిచేయుచున్న యెడల,
ఆయనను ఆపదవినుండితీసివేయుట గాని లేకయీనాముమేనేజి
మెంటు విషయమై ఒకస్క్రీము నేర్పాటు చేయుటగాని
మిక్కిలి అవసరము. ఈవిషయమై కలెక్టరుగారు చేయునది
యేమియు లేదు. వారు ఉభయులను సివిలుకోర్టులో వారిండు
కొనుచుని చెప్పుచూ శాంక్షను త్వరగా యిచ్చివేయు చుండ
వలెను గాని వృధాగా, కాలయాపన చేయుచు, గ్రామములలో
పార్టీలు ఉన్నవా, దేవాలయము వరమృతులు కొరచుచున్నదా
లేదా? అర్చకుడుయవత్తు ఆదాయము తినవచ్చునా? కూడదా?

యనువిషయములు, వీరికి అప్రస్తుత ప్రశంసయనిగట్టిగ చెప్పవచ్చు
ను. వీరి క్రింది యువోగ్యగృహల ననుసరించలేక, కొందరు మద్రా
సులో నుండు అడ్వోకేటు జనరల్ గారి పేర పిటిషను పెట్టు
కొనుచున్నారు. అసలే యీవిషయము మన కెందుకని తూర్పు
భావముగల మనవారు ధనము వ్యయముచేసి, చెన్నపట్టణములో
వక్రీళ్లు పెట్టుకొని, జనోపయోగము నిమిత్తము పనిచేయుదురా?
కాబట్టి కలెక్టరు అర్చకులకు నోటీసులుచేసి వారు చెప్పు విష
యములను వ్రాసికొని, శాంక్షను సాధారణముగా యిచ్చు
చుండవలెను.

కలెక్టరుగారు శాంక్షను ఆర్డరు యిచ్చిన తరువాత,
311 ప్రాంత కోర్టు 92,93 ల శెక్షను ప్రకారము పది రూపాయల
స్టాంపువీధ జిల్లాకోర్టులో గాని, సబ్ జడ్జి కోర్టులో గాని,
సదరు శాంక్షను పుచ్చుకొన్న పెద్ద మనుష్యులే ప్లయంటు
దాఖలు చేయువలెను. ఇదంతయు, ఆయా జిల్లాకోర్టుల ప్లీడర్ల
సహాయమువలన గాని నెరవేరుదు. వీరు ముందుగా ఫీజు తెప్ప
నక, కొద్ది ఖర్చుతో, పని చేయించవలెనని ప్రార్థించుచున్నా
ను. అడ్వోకేటు జనరల్ గారి శాంక్షను కావలసిన యెడల,
స్టాంపువీధ ప్లయంటు తయారుచేసి వారికి పంపిన యెడల,
దానివీధనే వారు తమ శాంక్షను ఉత్తరువు వ్రాసిపంపెదరు.
దానినే కోర్టులో దాఖలు చేయవలెను. ప్రస్తుత మున్న ట్రబ్బీ
లను తీసివేయుటకు గూడ యిదే విధానము.

మచిలీ పట్టణములో వేంచేసియున్న శ్రీ వేణుగోపాల
స్వామివారి ఆలయము, యీనాములను గురించి యీ క్రింది
విధముగా అడ్వోకేటు జనరల్ గారికి ప్లయంటు పంపడమైనది.
శాంక్షను ఉత్తరువు త్వరలో రాగలదు.

వై యింటు

మ-రా-రా-శ్రీ, కృష్ణాజిల్లాకోర్టువారి సముఖమునకు.—

సామా పిచ్చయ్య

నిమ్మగడ్డ పిచ్చయ్య

పోలవరపు అయ్యన్న

పోలవరపు సుబ్బయ్య

వాదులు.

ఎ డి రి

అగ్నిహోత్రము సరశింహ్య

చార్యులు వగైరాలు.

వాదులు శివిలు ప్రాసీజరుకోర్టు 92,93 శెక్షనుల ప్రకా

రము దాఖలు చేసిన ప్లయంటు.

1. వాదులు:—కులము, వృత్తి, తండ్రిల పేర్లు, వయస్సు,
నివాస గ్రామము.

2. ప్రతివాదులు:— డిటో

3. గిరిధర దాసుగారనే యొక భక్తునివలన మచిలీపట్ట
ణము గొడుగుపేటలో వేంచేసి యున్న శ్రీ వేణుగోపాల
స్వామి వారికి ఒక దేవాలయము కట్టబడినది. ఆయన ప్రయ
త్నమువలననే చారుచూర్ జమీందారీలో చేరిన విన్నకోట
పరగణాకు అధిపతియైన కమదన శోభనాద్రి రావుగారి వలన
దుర్మతి సంవత్సర చైత్ర బహుళ పంచమి శుక్రవారము
నకు సరియైన 3-4-1801 వ తారీఖున నాలుగు కత్తుల
భూమి అనగా 79 యకరములభూమి స్వామి వారికి యీనా
ముగా యీయబడినది. సదరు గిరిధరదాసుగారు, అర్చకులు
నివసించుటకు ఒక గృహమును, స్వామి వారికి కొన్ని కొట్లును
కట్టించి యిచ్చినారు. ఆయన చనిపోయిన తరువాత, ఆయన
భార్య 1818 వ సంవత్సరములో స్వామివారికి మరికొంత ఆస్తి
దానముచేసినది. ఈ ఆస్తియంతయు అప్పటినుండి స్వామివారి
హక్కుభుక్తులలో నున్నది.

4. 1859 వ సంవత్సరములో గవర్న మెంటు వారు
పూర్వము శోభనాద్రిరావుగారు యిచ్చిన గ్రాంటును స్థిరపర
చుచు, సర్వదుంబాలా యీనాముగా శ్రీ వేణుగోపాల
స్వామివారికి, యీ 79 యకరముల భూమినియిచ్చివేసినారు.
అప్పటికి స్వామివారికి మేనేజరుగా నుంటూ ఉండిన ప్రతి
వాదుల తండ్రిలగు అగ్నిహోత్రం కృష్ణమాచార్యులు దీని
కృష్ణమాచార్యులుగాగ్ల పేర పట్టా పుట్టబడినది.

4 (a) ఈదేవస్థానము స్థాపించబడినపుడు, అగ్నిహో
త్రము కృష్ణమాచార్యులుగారనే ఒక వైష్ణవుని అర్చకునిగా
గిరిధరదాసుగారే, యేర్పరచినారు. ఈఅర్చకుడే కోవెలను,
దాని యీనామును మేనేజిమెంటు చేయుచు 1818 వ సంవ
త్సరమునకు పూర్వమే చనిపోయెను. తరువాత గిరిధరదాసు
గారి భార్య తన కేవిధమైన అధికారము లాప్రకారములేక
పోయినను, దేవాదాయమును వృద్ధి చేయవలసినదనియు, లెక్క
లు సరిగా నుంచవలసినదనియు ఉత్పిరములు మొదలగునవి
సరిగా జరిగించవలసినదనియు మొదలైన యేర్పాట్లతో
అగ్నిహోత్రము రుక్మాచార్యులుగారిని మేనేజరుగా యేర్ప
రచినది.

4 (b) 1828-29 వ సంవత్సరములో, సదరు నాలుగు
కత్తుల యీనామును గవర్న మెంటువారు, యేకారణముననో
రిజిస్ట్రాము చేయగా రుక్మాచార్యులుగారు, సదరు యీ
ము స్వామివారి నిత్యవైసేద్యధూపవీపారాధనలకును ఉత్స
వములకును యీయబడ్డ దని చెప్పుకొనగా కలెక్టరుగారును,
రివిన్యూబోర్డు వారును 1846 వ సంవత్సరములో తిరిగి స్వా
మివారికి ఆయానామును యిచ్చివేసినారు.

4 (c) ఈనాము కవివనసువారు 1859 వ సంవత్స
రములోచేసిన విచారణకాలమును అగ్నిహోత్రం కృష్ణమా
చార్యులుగారును, దీని కృష్ణమాచార్యులుగారును, దేవస్థాన
మునకు మేనేజరుగానుండిరి. వీరి యుభయులకు యెట్టిబంధు
త్వమో, కెండవ ఆయనకూడ మేనేజరు యెట్టియ్యెనో యీ
వాదులకు తెలియదు.

4 (d) వీరుభయులు చనిపోయిన తరువాత వీరి కొమా
ల్లు 1,2 ప్రతివాదులు దేవస్థానమునకును, దాని ఆస్తులకును
మేనేజరుగానుండి పనులు నెరవేర్చుచున్నారు.

4 (e) వీరిద్దరు అర్చకులుగాకూడ నున్నారు. వీరును,
వీరిపూర్వులును యీదేవాలయపు ధర్మకర్త లెట్లు అయి
యీనాములకు తెలియదు. ఈ దేవాలయమునకు వేరే యితర
ధర్మకర్తలు లేరు.

4. (f) దావాదేవాలయములో దేవుని దర్శించుటకు వెళ్లినవారిలో వారులుగూడ నున్నారు. కాబట్టి దేవస్థానమును, దాని ఆస్తిని సరియైన పరిపాలనక్రింద యుంచే విషయములో వీరును అభిమానము కలవాడైయున్నారు. గనుక శ్రీ ప్రొ.కో. 92-వ. సెన్స్ సుప్రకారము దావాదేవాలయము కిరికి అధికారము కలదు.

4. (g) 1, 2 ప్రతివాదులు దావా దేవాలయమునకు ప్రస్తుతమందు బ్రష్టిలుగా నున్నారు. వీరి తండ్రులుగూడ బ్రష్టిలుగానే చెప్పకొనుచుండిరి. ప్రతివాదులు దేవాలయమును, దీని ఆస్తులను మేనేజిమెంటు చేయుచున్నారు. ఇప్పుడు వీరు తాము బ్రష్టిలము కామని చెప్పకొనుచున్నప్పటికి, వీరు యేదయో నొకవిధముగా బ్రష్టిలుగా నున్నంతవరకు వీరి బాధ్యత తప్పిపోలేదు.

5. దేవాలయపు యీ నామలో, కొంతభాగముమాలే ము మొదట పట్టుముగా నున్నదిగాని యిటీవల సుమారు నలువది సంల క్రిందట అంతయు పట్టుమైనది. కృష్ణకాలువల ఆధారములన నేవ్యము చేయబడుచు మిక్కిలి ఫలవంత మై సంము 1-కి డెబ్బదిపుట్టుధాన్యము నికరాదాయముగా నిచ్చుచున్నది. అనగా రూ. 3500 ల మొదలు రూ. 4000 వరకు వరుంబడి వచ్చుచున్నది. 8000 దాసుగారు కట్టించిన కొట్టవీడ సం. 1 టికె రు 100 లు నికరాదాయ ము వచ్చుచున్నది. ఇదిగాక భక్తులవలన అనేక విధములుగ యడుపులు మొదలగునవి వచ్చుచుండును.

6. ప్రతివాదులు యీ క్రింద చెప్పిన రీతిగా అనేక అక్రమపు పనులు తమ మేనేజిమెంటులో చేసియున్నారు.

(1) దేవాదాయ మంతయు తమరే అనుభవించుచు, దేవునికి విధ్యక్తముగా చేయవలసిన పూజావిధానములలో లోపములు చేయుచు, వానికి కావలసిన ఖర్చు తగ్గించుచున్నారు.

(2) దేవాదాయము సుమారు రు 4000 లు సంవత్సరమునకు వచ్చుచున్నను, దేవునికి రు 400, లేక రు 500 ల కంటె యెక్కువ ఖర్చు చేయుటలేదు.

(3) భక్తులవలన కొద్దిగా ఉత్సవములు జరుపబడుచున్నవిగాని, విష్ణ్వలయములో జరుగవలసిన ఉత్సవము లేవియు ప్రతివాదులు జరిగించుటలేదు. మిగిలిన అయివీజు అంతయు, అక్రమముగా తమ స్వలాభమునకు తనగనుచేసికొనుచున్నారు.

(4) దేవాదాయమునకు ప్రతివాదులు జమాఖర్చులే ఖర్చులు క్రమముగా నుంచుటలేదు.

(5) దేవాలయమును, దాని ఆవరణయు, మిక్కిలి దుస్థితిలోనున్నవి. ఆదాయము యెక్కువగ వచ్చుచున్నను, ప్రతివాదులు దేవాలయమునకుగాని యిండ్లకుగాని కొట్లకుగాని నరమృతులు చేయుచుండుట లేదు.

(6) ఇటీవల, వ్యవస్థాంధము, ముఖ్యుండపము ప్రతివాదులు బాగుచేయించక పోవుటచేత, పడిపోయినపుడు, పురజనులు చంగులు చేసికొని వానిని తిరిగి యెక్కచవలసి వచ్చినది.

(7) దేవాలయమునకు సంబంధించిన మేడయు నాలుగు కొట్లును పడిపోయినవి. వీనిని ప్రతివాదులు బాగుచేయక పోవుటవలన దేవాదాయము, మునుపటికంటె తగ్గినది.

(8) తక్కిన కొట్లు మిక్కిలి చెడుస్థితిలోనున్నవి. ఇప్పుడు వానిని మరమ్మత్తు చేయనియెడల యవికూడ పడిపోయి దేవాదాయము తప్పక తగ్గిపోవును.

(9) ప్రతివాదులు దేవాలయపు మాన్యములు తమనే యనియు అర్చకత్వపు సౌఖ్యికి మాత్రమే అవి యేర్పడినవనియు అబద్ధపు సంగతులు బనాయించి, అయిష్ట సంతయ తామే తనరలు చేసికొనుచున్నారు.

(10) 1915 సం. ఏప్రిల్ నెలలో ప్రతివాదులు దగాగా, యందుతో జతపరచిన షెడ్యూలు దాఖలా అయిటములు యీనామలభూములను, వీరమాచనేని రామస్వామిఅనే ఒక కన్యసంసారికి 34 పుట్లకు పీనమైన కట్టుబడికి కాల్వల కవులనిచ్చి, రహస్యముగా సదరు రామస్వామివద్ద చాలా కొట్లమును పుచ్చుకొని ప్రతివాదులు తమ స్వలాభమునకు వినియోగించుకొన్నారు. ఈకవులలో అనేక అబద్ధపు విషయములు ఉదహరించబడినవి. ఎవ్విధముగాను, యీకవులు స్వామివారిని ద్రోషించేయ నేరదు.

7. నై మొదలగు చర్యలవలన 12 ప్రతివాదులు దావా దేవాలయమునకును, ఆస్తులకును బ్రష్టిలుగా నుండుటకు తగదు. వీరు ఒకనేళ్ల బ్రాహ్మకారముగా యేర్పడిన బ్రష్టిత్వమును, వీరిని యీపదవులనుండి తొలగించవలసి యుండును. ఇదిగాక తాము బ్రష్టిలము కామని చెప్పనండుటచేత, వీరిని తప్పించుటకు యీకారణమే చాలును.

8. కాబట్టి 1, 2 ప్రతివాదులను దావా దేవాలయమునకును, వీని ఆస్తులకును, కర్మకర్తత్వమునుండి తొలగించుటయును క్రొత్త బ్రష్టిలను యేర్పాటు చేయుటయును మిక్కిలి అగత్యమై యున్నవి. ఈ సూతనబ్రష్టిలు, దేవాలయమును దీని ఆస్తులను మేనేజిమెంటు చేయుటకును, నిత్యవైవేధ్య పూపదీపారాధనలను నిత్యోత్సవ మాసోత్సవ సంవత్సరోత్సవములను క్రమముగా జరుగుటకు వైతశిఖి చేయుటకును, అదేవాలయపు పరమృతులను కావలసిన గృహనిర్మాణములను చేయించుటకును, దేవాలయమును దాని ఆస్తులను స్వాధీనపరచుకొనుటకును సూతన బ్రష్టిలను యేర్పరచి, వీరి హక్కులను, విధులను తెలియజేయు స్క్రీమును తయారు చేయవలసి యున్నది.

9. మూడవ ప్రతివాది, 1వ ప్రతివాదికి అవిభక్త కొమారుడును 4, 8 ప్రతివాదులు రెండవ ప్రతివాదికి అవిభక్త కొమారులు అగుటచేత, వీరినికూడ ప్రాప్తిలుగా చేర్చడమైనది.

10. వాదులు, క్రి. ప్రొ. కో. డ్వి. 92, 93ల ప్రకారము అడ్వోకేటు జనల్ గారి సాక్షులు పొందియున్నారు.

11. వ్యాజ్యేకారణము ఈకోర్టు నాదిను డిక్టను ఇలా కా బందరు, పోకిరీపుర గ్రామములలో దినదినమునకు కలిగినది.

12. నాదిను డిక్టను నిమిత్తము ఈవ్యాజ్యేపు కియ్యతు రు 85000.

13. కోర్టు ఫీజు ఆర్డరు రెండవ షెడ్యూలు నెం. 17 రు ఆర్టికిల్ ప్రకారము పదిరూపాయల ప్లాంపు దాఖలు చేయవలెనని.

14. వాదులు ఈక్రిందపథముగ డిక్రీ యిప్పించుమని ప్రార్థించుచున్నారు.

(1) పంపింట్లు దేవాలయమునకును, షెడ్యూలు దాఖలా దీని ఆస్తులకును ఒకగావిజా తగురుచేసి, అట్లట్లు ఆస్తులని డిక్లరు చేయుటకును,

(2) ప్రతివాదులు న్యాయశాస్త్రప్రకారము బ్రష్టిలు కారనియు వారు ఒకనేళ్ల అయియుండినను, వైన వ్రాసిన 6వ పేరాలో చెప్పబడ్డ హేతువులనుబట్టి వారిని తొలగించవలసిన దనియు,

(3) సూతన బ్రష్టినిగాని, బ్రష్టిలనుగాని యేర్పాటు చేసి వారి మేనేజిమెంటు కావలసిన స్క్రీమును తయారు చేయుటకును,

(4) 12 ప్రతివాదులవలన, వారు బ్రష్టిలుగా నున్న కాలమునకు దేవాదాయము విషయమైన పిమ్మట తెప్పించిన తప్పు తేల్చించుటకును,

(5) ఈదావా ఖర్చులు ప్రతివాదులవలన యిప్పించుటకును,

(6) ఇంకను, కోర్టువారికి యుక్తమనితోచె యితర పరిహారములను కలుగజేయుటకున్న.

వాదుల దస్కతులు

వైనచెప్పిన, 3, 4, 5, (వి.), (వి.), పేరాలలో తెలియజేసిన సంగతులు వినికొనినను నమ్మకమొనరు వ్రాసుబడినవి. తక్కిన పేరాలలోని సంగతులు యథార్థము.

వాదుల దస్కతులు

దుర్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు.

తిక్కనజయంతి, నెల్లూరు:—ఈ పురములో నుండు “ప్రాగ్నసిక్ యూనియన్” వారు తిక్కనజయంతి యుచ్చి వము ఈనెల 12 తేది సాయంత్రము ఘం 5-30 కు రావులహమ్ద్ లక్ష్మీనర్సారెడ్డిగారి పురమందిరమందు జరిపిరి. రాజనూపేంద్ర వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీనాథ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిలుగారు అగ్రాసనాధిపత్య వధిష్ఠించిరి. బ్రహ్మశ్రీ శైలపిళ్ల నేంకటశాస్త్రిలుగారు “తిక్కన” కవిత్వమునుగురించి యుదురుగురు భావగర్భితముగ గాంధీశ్యాపన్యాసమును గావించిరి. మరల పురమందిరమునందే 13-వ తేది సోమవారము సాయంత్రము ఘం 5-30కు నొకసభ సమావేశమయెను. బ్రహ్మశ్రీ శ్రీనాథ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిలవారు అగ్రాసనాధిపత్య వలంకరించిరి. బ్రహ్మశ్రీ నేంకటశాస్త్రిలవారు “ఆంధ్రవాఙ్మయము” గురించి గాంధీశ్యాపన్యాసమును గావించిరి. మా పురమందు ఎన్నియో సభలు సమావేశమయెగాని ఈరెండు దినములు వచ్చినంతవరకు ప్రేక్షకులు ఏకభక్తుగాని రాలేదు. భాషయందును, తిక్కనగారియందును కృష్ణజితహాసి ఇట్టి సభలు సమావేశపరుచుట ప్రాగ్నసిక్ యూనియన్ వారియొక్క యుద్దాహరణత్వక్తి మూలించుచున్నది. ఇందులకుగాను నేను శ్రీయుతి ముద్దరాజు కవకామయ్యగారికి వందనము లాచరించుచున్నాను. తిక్కన కవిభంగవులకు జన్మస్థానముగు సింహపురముపట్ల ఇం తాదరముచుట సంతోషదాయకము. అని ఫూలి సుబ్బరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు, ఆండు, సదరన్
మహారాటా రెల్వే కంపెని
లి మి టె డ్
ఇంగ్లండులో ఏర్పరుపబడినది.

కావలెను
జనరల్ పనిచేయుటకు 20 మంది జీనులు
కుట్టు పనివాండు కావలెను. నెలకు రు 50 లు
జీత మియ్యబడును.
దరమాస్త్ర లీ దిగున చిరునామావారికి పంపు
కొనవలెను.
యల్. ఇ. టెయిలర్ గారు.
యం. అండు యస్. యం.
రైల్వే డిగ్రూటింగు ఆఫీసరు, (రాయపురం.)

వాతావరణస్థితి
1916 సం. నవంబరు 16-వ తేది

ప్రకరములు.	కడవి-24 గంట		లూ, నీడను		వర్షపాతము.	
	అధికతాపమానము	అల్పతాపమానము	అధికతాపమానము	అల్పతాపమానము	అధికతాపమానము	అల్పతాపమానము
గోపాలపురము	80.004	82.4	63.7	...	41.30	41.66
వాల్తేరు	30.969	81.7	69.4	...	37.45	38.30
కాకినాడ	30.977	81.6	66.7	...	42.93	36.02
బందరు	29.962	84.3	69.0	...	62.34	37.22
గుంటూరు	...	86.9	67.0	...	45.91	29.98
నెల్లూరు	29.946	82.6	71.9	...	29.75	26.62
మద్రాసు	29.929	81.7	73.2	2.02	36.01	36.43
కడలూరు	29.908	83.2	74.1	0.11	40.38	36.65
నాగపట్టణము	29.894	83.1	73.1	0.04	30.94	32.57
కొలంబూ	29.868	84.5	71.1	0.86	74.47	65.37
తిరువనంతపురము	29.860	83.4	72.9	0.67	55.26	56.12
కొచ్చిక్	29.875	90.2	72.3	0.13	114.43	107.33
కల్లికోట	29.869	86.2	76.4	2.31	110.09	113.50
మంగళూరు	29.887	87.7	74.1	...	122.31	125.92
బొంబాయి	29.938	88.5	76.5	...	86.05	71.64
హైదరాబాదు	29.980	81.4	63.4	...	55.36	62.99
అనంతపురము	...	85.4	64.1	...	23.72	19.65
బళ్లారి	29.958	85.3	64.6	...	27.45	18.92
కర్నూలు	29.978	87.4	66.8	...	41.07	25.81
కడప	29.951	86.7	68.3	...	41.55	28.65
తెంగుళూరు	29.931	75.3	61.8	0.08	51.08	33.51
కొడైకనూరు	22.775	56.4	47.1	0.28	51.53	47.41
ఉదకమండలము	23.010	60.3	44.4	0.09	45.92	49.18
కోయంబత్తూరు	29.925	82.8	67.4	0.10	26.02	18.19
నెల్లూరు	29.954	80.7	69.0	0.10	51.34	38.29
నెలము	29.928	82.0	68.8	...	42.00	36.87
తిరువనాపల్లి	29.911	86.1	71.3	...	26.24	26.24
పుదుకోట	29.925	82.2	71.4	...	33.69	28.84
మధురై	29.898	...	72.9	...	25.39	29.81
తిరువల్వేరి	0.05	14.35

మొదలగునవి అంతటను నాయుభాగము గొర్రె, పిల్లలబాగునందును, రాజధాని వక్షిణాంతమునందును, ఆధారమునకు వక్షిణమునను నాయుభాగము అత్యల్పముగ గొర్రె, ఇతర స్థానములందు అత్యల్పముగ కెచ్చిరి. రాజధాని నాయుభాగమునందును, కష్టాటకమునందును కష్టములను పడుచున్నది. రాజధాని వైపుతీరినను సముద్ర మట్టమునందును వచ్చుది. మలబారునందును రాజధాని వక్షిణాంతమునందును తక్కువ ఇతర స్థానములందును మధ్య తాపము తక్కువగా నున్నది. పరకేయ్యము మొదలుగూడ అంతటను తక్కువగా నున్నది. రాత్రియుష్ణము సాధారణముగా నున్నది. వాయువునందు తేమదగినది. మేఘములు తగ్గి నావుచున్నవి. చెన్న పురికి వక్షిణమున నుంచినను వీరినెనెన.

ఆర్. ఎల్. కోన్సు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్న పు.

కొల్లెరు ములక

బెజవాడ సాహాయ్యకసంఘము చేయుచున్న పని; లంకలలోని ప్రజలుసహాయము తిప్పలు.

[మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి]

కైకలూరు, నవంబరు 15:— నిన్న భోజనములైన తరువాత సామానులను పట్టించుకొని పడవమీద కొందరు గ్రామస్థులలోను సేవకబృందముతోను బయలుదేరిరి. పడవను సాయత్రోసినది మొదలు ఇంటికి వచ్చువరకును కనుచూపు దూరమునందు నీరుతప్ప భూమికనుపించుటలేదు. మా పడవ పండి కొలెకు నీర్లముగనున్న వరిచేలలోనుండియు ఈ సాలు పోసికొనుచున్న వరిచేలలోనుండియు ప్రయాణము చేసినది. చేలు మనిషియొక్క పరిగియున్నవి. వానిమీద రెండడుగుల నీర్లము ప్రవహించుచున్నది. వెన్నలన్నియు కల్లిపోవుచున్నవి. ములకవలన 250 నేల పుట్టి ధాన్యమునకు నష్టము కలిగియుండునని ఒక సంవత్సరముగాను తెలియజేసెను. కృష్ణవరదవలె కొల్లెరునీరు ఒకసారి తీసిపోదు. కావున పంటల కెంతవఱకు కలుగుచున్నది చదువరు గాహించుకొనవచ్చును. నెలదినులవరకును నీరుతీసిపోదు. కావున 35 లంకలలోని వారికిని విశేష సాహాయ్యము చేయవలసియుండును. నిన్న ప్రాతఃకాలమునందు మట్టుపట్టవారికి 280 మంది కీ సాహాయ్యక బృందము బియ్యము ధాన్యము పంచివెట్టినది. బెజవాడ లోని అయ్యచేర కాశీశ్వరరావుగారు సాహాయ్యకసంఘము నుండి సూ 200 లను నిన్న పంపి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు బాతులైరి.

కైకలూరునకు లేచివచ్చినవారికి ధాన్యము పంచివెట్టిన తరువాతను మేముపడవమీద బయలుదేరి 4 మైలులదూరము కొల్లెటియందు ప్రయాణముచేసి సాయంకాలము 8-30 నిమిషములకు నుచ్చుమిల్లి చేరితిమి. మాపడవ గ్రామమును సమీపించుటకు పూర్వమే వారు దివ్యలనుండి, మమ్మును జూచి గ్రామములోని స్త్రీ పురుషులు మిల్లిమేకతో నశేషము మేము పడవ దిగవలసివచ్చేమునకు వచ్చి ముగిరి. మమ్ముల చూచి తోడనే “బాబూ, అధికారులకు మా వివరమును గురించి రిపోర్టు చేసికొంటిమి. కాని వారెవరును వచ్చియుండలేదు”ని మొక్కుకొని, కండ్లతడిపట్టి నానభించిరి. గ్రామమునందు 80 ఇండ్లున్నవి. వానిలో 40 ఇండ్లవరకును పూర్తిగా గూలిపోయి యి. గ్రామమునందు సుమారు 400 మందికి వైక జనులు వాసులు చేయుచున్నారు. వారిలో వడ్డీలు, కైపులు, మాలలు కలరు. కొన్నియిండ్లందు మొలలోతుకు వైక నీరున్నది. గ్రామము చుట్టును జలముపరిశోధించి యున్నది. గ్రామపురస్థులను ఏదయిండ్లలోతప్ప తక్కినవన్నియు కూలినవి; లేదా జలముతో నిండియున్నవి. పెరకనున్న ఒకయింటిలో పది కుటుంబములవారు కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. ఆయింటికినేను వెళ్లివచ్చి, గృహరాష్ట్రాధికారమున గడ్డవస్త్రముతో “బాబూ, మొగవాన్న విచ్చమెత్తుకొనుటకు ముండవిల్లి నెగుగుగూడెము, నెయ్యిరు మున్నగు ఊళ్లమీదకు నలుగురు వెళ్లిన వెళ్లకొనెను. వారు రాత్రి 10 గంటలకు వచ్చిపట్టు చేసికొంటారు. ఏ పిక్కాత్తు వైకను కూడు, గంజి అనుగుణించి కచ్చికయెడల పిట్టలు దానిని త్రాగి, జీవింపదు. లేచియెడల రాత్రి పట్టుపరుండి చురునాగు మాటలకు మేము చూచుకొందుము. వారిట్లు నెలదినముల నుండి, బాధపడుచున్నారు. “అన్నము గుడ్డలేక మనిషిరూపము పోయి, ఇట్లు కొట్టుకొనుచున్నామ”ని మరియొక స్త్రీ విన్నవించెను. చంటిపిట్టలను ఒడిలోబెట్టుకొని స్త్రీలు మే మెక్కడనుపోయిన కక్కడికల్ల వచ్చిరి.

ఇండ్లు పడిపోయిన ఆరు కుటుంబములవారు ఒక మోక ఇంటి కంటిపెట్టుకొని యుండిరి. ఆ గుడిసె 8 గజముల స్థలమునుమాత్ర మువరించుకొని యున్నది. గుడిసెయందు దొక పోట ప్రాయ్య, చుట్టును కుండలు తెగ్గు, గిన్నెలు, మున్నగు సామగ్రిసామాను కలరు. ప్రక్కనే నలుకమంచములు, పిడకల తట్టము, దానినంటి గడ్డిప్రాగును, చిన్నకుండలమాట యటుండ, 6 పెద్దకుండలును కలవు. గుడిసెయందున్న స్థలము నంతయు సామానే యాక్రమించినది. సామానులేని స్థలమునందు గోక యిడ్లరుచునున్న కొలుచాచుకొని, పరుగుటకైనను పొందునో లేదో నేను చెప్పజాలను. గుడిసెయందు దెవరైనను, లేచి నిలువబడినయెడల కప్పు కలకు తగులును గుడిసెయందు వంగి నిలువబడినయెడలగాని తిన్నగ నిలుచుటకు కూడ సీలులేదు. మంచముక్రింద కూడ బోలెడుసామాను, చేప బుట్టలు, చీపురుకట్టలు మున్నగునవి వాచుకొనిరి. పెండెలో

లైబులు గ్రంథమును ఒక కైపువును వాచుకొనెను. ఆపత్నయమునందు దీనులకు ధర్మప్రవృత్తియు, దైవచింతయు కరణ్యములు. గుడిసెబయట చుట్టును పిడకల నారబెట్టుకొనిరి. దానికి ప్రక్కనుకూడ మంచములమీద పిడకల నారబెట్టి యుండిరి. ఇంటిముందర పశువులను కట్టుకొనిరి. ఒకపోట పేడకుప్పలు, వేరొకపోట చెత్త ప్రాగులు గ్రామమునం దెక్కడకు పోయినను, ముక్కు బ్రద్దలగునట్లు దుగ్గంధము. నుచ్చుమిల్లి గ్రామపు టాకోగ్గ మిట్టున్నది. గ్రామవాసులు మలమూత్రవిసర్జనచేయుటకు స్థలములేదు. గ్రామము చుట్టును నీరు. పాపము వారెక్కడకు కదలగలరు? ప్రజల దురవస్థకు తోడు పశువులకు మేతకూడలేదు. తూటికాడలను గుడిసెలమీద, పశువులన్న వారు ఆరవేసియున్నారు. పచ్చికాడలను పశువులకు వేసినయెడల “కుడిగ” జబ్బువచ్చి కడుపులో బల్లలు వెరిగి చనిపోవును. గ్రామస్థులు జీలుగబెడులను వంటచెరకుగ నుపయోగించుకొనుచున్నారు.

మరియొకగుడిసె, దానిగోడలన్నియు పూర్తిగా పడి పోలేదు కాని మధ్యమధ్యను పడిపోయినది. గోడ పడిపోయిన స్థలములందు జమ్మపుల్లల తడికెలను అడ్డుము పెట్టుకొనిరి. కొన్ని పోట్ల అవియునులేవు. ఆగుడిసె కై వారము 12 గజము లుండును. ఇంటియందు 15 మందికి వైక నున్నారు. గుడిసెయందు కుండలు, గోళ్లు, తట్టలు, పెట్టె, పిడకలు, ఒక కంచము, నస్తుగిన్నెయు కలవు. ఆమాత్రపు గుడిసెయందే అటక కట్టుకొని దానిమీద చేపల “మావుల”ను, చాపలను గుడ్డలను వేసికొనిరి. ఆగుడిసెయందే కొట్లకూడ మధ్యను నృత్యముచేయుచుండెను. “గోడలు సరిగ లేనే, చలిగాలి వీచుచున్నది. పిల్లమేక మీరేమిచేయుచున్నారని” యడుగగ “ఏమిచేయమండి, అందులో నేపడి చచ్చిపోవుచున్నామ”ని 30 సం॥ స్త్రీ తన చిన్నకుమారు నెత్తుకొని నిలువబడి దీనుగ బత్తెను. ఆమెను పట్టుకొని నిలువబడియుండిన తక్కిన ఇద్దరు పిల్లలును మమ్ముల నూరక చూడసాగిరి. వారిలో పెద్దవానికి 8 యేండ్లును, చిన్నవానికి 6 యేండ్లుండును.

మరియొక ఇంటియందు తల్లియు నలుగురు పిల్లలు. ఆయింటియందు పురుషదక్షత లేదు. వారికి మడిమాన్యములు లేవు. కేవలము రెక్కలవలన పొట్ట ఒగువలసియున్నది. వారు వరద వచ్చినప్పుడినుండియు కూలి దొరకక తిండిలేక మల మల మాడిపోవుచున్నారు. ఎవరోధ రాత్తుకు నవంబరు 9 వ తేదీని మాడు కుంచముల ధాన్యముకొలుపగ ఇంతగంజికాచుకొని బ్రదుకుచున్నారు. వారు కడుపునిండెతిని, 10 దినములు కావచ్చినవి.

వరద తీసిపోయిన తరువాత యెట్లు బ్రదుకుదురని గ్రామవాసులను ప్రశ్నింపగ, “పంటలుపండిన రాజ్యమునకు వెళ్లి కూలినాలి జేసికొని బ్రదిక 2 మాసములకు తిరిగి వచ్చెదమనిరి. వారు పిల్లలమేకను స్త్రీలను తమ వెంట తీసికొని పోయెదరు.

మేము గ్రామములో నుండగనే ఒక యువకుడు మునిగిపోయిన తాటివోసెను, ప్రయాణముమీద లాగుకొనుచు వచ్చుచుండెను. పశువుల మేతకొరకు ప్రాణములకు తెగించి తాటివోసెమీద బయలుదేరి ఆతడు తూటికాడలను తెచ్చుకొనుచుండ మాగ్ధులధ్యమునందు దోసె మునిగిపోయెను. ఆరినికి ఇంటికిదేనే రామ్ములలోతు వచ్చినది.

కలకత్తాలోని భవానిపురమునందున్న ‘సాతునుబరను’ కళాశాలయందు ఇంటరుమీడియేట్లు చదువుకొనుచున్న ప్రకాశును 21 సంవత్సరముల యువకుడు పూజా నెలవులకు నుచ్చుమిల్లి వచ్చి తిరిగి కలకత్తా వెళ్లలేకపోయెను. వరదను గురించి యాప్రజలు పడుచున్న బాధలను గురించినను నాతడు తెలిసిన యువంతము ప్రతివారికిని జాలిపుట్టించక మానదు. వారు చెప్పిన సంగతులను సంగ్రహముగ వ్రాయుచున్నాను.

గ్రామములోని ప్రజలలో చాలభాగము కూలీలు. ములక వచ్చినప్పుడినుండియు కూలి దొరకుట లేదు. కొందరు వ్యవసాయమున్నది. అవియైనను పెద్ద పెద్దకసరములు లేవు. కొద్దిపాటి వ్యవసాయములు. పంటలు పూర్తిగా పోయినవి. వరద వచ్చినప్పుడినుండియు కూలి చెప్పవారు గాని, అప్పిచ్చు వారుగానిలేరు. గ్రామమునను గాబ్రయలుగారు తనతోడి ప్రజల దురవస్థకు చింతిలి పదికోజుల క్రిందట రెండు పుట్టి ధాన్యముకొల్పి పుణ్యముకట్టుకొనిరి. వాళ్లందరుపోలేనొక్కడను యీసాటిమీద నేమి చేయగలను. వర్షము పట్టినది. బ్రహ్మాండముగ గాలి వీచుచున్నది, తిండిలేక ప్రజలు బాధపడుచుండ యూరకొనజాలనని మునసము చెప్పి నలుగురకు కలురుపంపి గాడెలోని ధాన్యమును కొలిచినాడు. మునసమువద్దనుండి ధాన్యముకూడ అయిపోయినది. గ్రామవాసులకు దొరతనమువా రింతవరకును సాహాయ్యముచేసి యుండలేదు.

గ్రామస్థులు మూడు తంలివార్లను పంపించినను అధికారులే వరును వచ్చిచూడలేదు. గ్రామమునను రిపోర్టు వ్రాసికొనినట్లును, కార్యము లేకపోయినట్లును, ప్రజలు గోలపెట్టిరి. గ్రామమునందు చాలమంది కైపువులున్నను, ఆకిపినునుండి, గున్నపూడి పడవమీద వెళ్లుచుండిన ఫాదరీ జే.యి. స్కూలు గారు గ్రామము వై పునకైననువచ్చి సాహాయ్యము చేయకపోయినను వారికష్టసుఖములను విచారించవలెనులేదు.

మేము గ్రామమునుండి బయలుదేరుచుండగ “పుట్టి కొంపలు నిల పెట్టుకొనుటకు మాకు శక్తిలేదు మహాప్రభో” యని ఒకవృద్ధుడును, “పిల్లలు జెల్లలు పిక్కుతినుచున్నార నాయనాయని ఒకవనితయు” చెప్పకొని యెడ్డసాగిరి. వెనురు వంద 15 రూపాయలవంతున అమ్ముచున్నది. చిన్నగుడిసెకు 60 వెదుళ్లు, పెద్దదానికి 200లును పట్టును. అక్కడివారి గృహనిర్మాణమున కధనుము 200 రూపాయల నిచ్చినను చాలదు. గ్రామమునందు మరియొక పెద్దయిబ్బంది కలదు. వర్షకాలమునందు నీటిములకబాధ. వేసవికాలమునందు నీటి యిబ్బంది. గ్రామమునందు చెరువులేను. వరుసగా మూడు రెండు, అయిదు మైలుల దూరము నుండిన సిమ మాలంక, తక్కెళ్ల సాడు, ఇంగిలి పోకలు గ్రామస్థులు వేసవికాలమునందు వెళ్లి మంచినీరు తెచ్చుకొనవలయును. గ్రామమునందు నాతులు త్రవ్వకొనినను, ఉప్పునీరు గాని మంచినీరుపడదు. కావున చెరువు అవసరము. చెరువు త్రవ్వటకు వెయ్యి రూపాయలు కావలయును. గ్రామమునందు దోమలబాధ విస్తారము కలదు.

గ్రామమునందు 200 మందికి మాడు దిగుమలకు 48 పోవు బియ్యమును రసవద్దములను సేవకబృందము పంచివెట్టిరి. పడవ బయలుదేరుచుండ వడ్డెత్రికిని, మాదిగ త్రికి ఒకదాని కిని, బట్టలులేనని మొత్తుకొనగ, ఇద్దరికిని చెరి యొకరూపాయ సావలా బట్టను పంపునట్లు సేవకబృందము యేర్పాటుచేసినది.

నుచ్చుమిల్లినుండి మేము 5 గంటలకు బయలుదేరి, పిల్లిపాడు 5-35 నిమిషములకు చేరితిమి. గ్రామములో 17 గృహము లున్నవి. అందు 11 కుటుంబముల వారు వాసులు యుండుండిరి. ఇప్పుడు గ్రామ మంతయు పాడుపడి నిర్జీవమై యుండెను. ఒక్కొక్క గుడిసెయందు 3 అడుగుల నీరు నుండును. గ్రామ పీఠుల వెంట మా పడవ నిరాఘాటుగ ప్రయాణము చేసినది. తమకు సాహాయ్యము చేయవలసినదని గ్రామస్థులు అధికారులకు తంలివార్లను పంపుకొనగ తాము చేయుచున్న సాహాయ్యము పూర్తిమైనదనియు వరద తీసిపోయినదనియు, వారు చెప్పిరట.

తరువాత మేము 6 గంటలకు పులిపుర వెళ్లితిమి. దారిలో మార్కొక మాలవాడు కనుపించెను. ఆతడు పొలములో చూడలను కట్టుకొని, పిల్లవానిని (4 సంవత్సరముల వయస్సు) తాటి దోసెలో నెక్కించుకొని, గడ్డతో ప్రోసికొనుచు, మా పడవ వెనుకకు వచ్చెను. ఆతనిని విచారించగ, మొన్నటి నుండియు తిండిలేదని మొత్తుకొనెను. పులిపురలో 50 ఇండ్లు కలవు. వానిలో సగము వరకును పడిపోయినవి. గ్రామము నుండి పది కుటుంబములవారు పాతికమంది వరకును లేచి పోయిరి. ఇండ్లయందు గజము లోతు నీరు కలదు. తక్కిన వారు మెట్టమీద చేరుకొని కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. ఇండ్లమీద గడ్డినారవేసికొని తెప్పలమీద తెచ్చుకొని పశువులను మేపుకొనుచున్నారు. కైకలూరునకును గ్రామమునకును దూరము 5 మైళ్లు. అక్కడ పశువులకు పూర్తిగా గాకపోయినను, కొంతవర కైనను, గడ్డి కలదు. గ్రామము కొద్దిగా భాగ్యవంతమైనది. లంక లన్నిటియందును గ్రామము ఎత్తైన ప్రదేశమునందు కలదు. ఇన్ని సాకర్యము లున్నను, గ్రామములో చాల భాగము మునిగిపోయినది. అక్కడి స్థితిగతులును, మొదట జూచిన గ్రామమునలేనే నున్నవి. గ్రామమునందు 400 మంది గలరు. వారిలో 50 మంది లేచిపోయిరి. సేవకబృందము ఎనుబది మందికి సాహాయ్యము చేసిరి. తక్కినవారికి ఉపాధి కలదు. అక్కడ కుట్టుచే బాధపడుచున్న దిక్కుమాలిన స్త్రీకి వస్త్రధానము కూడ చేయబడినది.

రాత్రి 8-30 నిమిషములకు కటికచీకటిలో కైకలూరు బయలుదేరితిమి. చీకటి వృద్ధిచుగుచున్నకొలదిని గాలి ప్రచండమై తరంగమాలికలు పెనవేసికొని లేచివచ్చుచు పడవను డివిడెముట కారంభించెను. అంతకంతకు గాలివృద్ధియై పడవ క్రిందకును మీదకును లేచివచ్చుచుండెను. దారి కనుపించదు. పడవకు రాయికొట్టుకొని రంధ్రముపడి నీరుపోసికొన నారంభించెను. దైవముమీద భారమువేసి ప్రయాణము చేసితిమి. దారిలో తక్కిలేనన్ని తుమ్మచెట్లు. వానిమీద బున్న కొట్టుచు, సాములు. ఎట్లో తిప్పులుపడి, 8-30 నిమిషములకు ఊరు చేరితిమి.

ప్రాతఃకాలమునందు సమీప గ్రామముల నుండి వచ్చిన వారికి నూరుమందికి బియ్యము, రసవద్దమును పంచివెట్టిరి. భోజనమైన తరువాతను తక్కిన లంకలకు వెళ్లుచున్నాము.

II కొల్లేటి వరదలు.

నేవకాసంఘము-కైకలూరు.

కైకలూరులోని యువకులు కొందర న్యాయ ప్రాంతా హమునలన ఈ నెల 11 వ తేదీన కొక సంఘముగా నేర్పడి, భూతదయా స్వరూపులను, ఉదారాశయమును, ధానకర్మల నగు శ్రీపతిరావులను, గాజువార్లకున్న చెన్నపురిలోని ఆంధ్ర నిధి సమాజమువారికిని తెలిగ్రామములనిచ్చి వెంటనే బయలు దేరి గోపవరమువెళ్లి చందాలను వేయించిరి. కాని వనూలు నిమిత్తము మరునాడు రమ్మని కొరిగివేయవలసివచ్చితిరిగి వచ్చి సెక్రటరీ వర్తరాల నేర్పాటు చేసికొనిరి. మరునాడు మరొకరి మెంబర్లను జేర్చుకుని బయలుదేరి గోపవరము వనూలు నిమిత్తము కూలీలను తీసికొని వెళ్లమండగా దారిలో కొవ్వొత్తులక వడ్డీలు అగ్రామము ధాన్యము నిమిత్తము (బదులుకు) ప్రయత్నముచేసి అగ్రామముల కొవ్వొత్తులకరణముగారి వలన యుత్తర ముండినగాని యాయజాల మనినందున తిరిగివచ్చుచు కనపించిరి. వారిస్థితినిగూర్చి విచారింపగా అన్నము లేని హేతువుచే కొందరు తేనెపండ్లతో స్థితిలో మంచముల మీద యుండిరిచెప్పి రక్షణ నిమిత్తము ప్రార్థించిరి. మరియు వారలు పిల్లలకైన నుండునని తెచ్చుకొనుచున్న యన్నమును చూపించిరి. కొవ్వొత్తులను, గోపవరమునకును సుమారు 6 మైళ్లదూర ముండును. ఇంతదూరమువచ్చియు ఎంతదూరమున నుండి య చాలునని తృప్తికొని ఇద్దరికైనను సరిపడని యన్నమును పట్టుకు వెళ్లుట జూడగా జాలి, విచారము లొక్కొక్కటి మనమున నావేరింప వారిని వెనుకకు తీసికునివెళ్లి 30 కుంచముల ధాన్యమును, రు 7-6-0 ల ధనమును వనూలుచేసి కైకలూరు తిరిగివచ్చిరి. దారిలో 5,6 ఫగ్గాంగులు (మామూలుగా రోడ్డు) పడవమీద దాటవలసి వచ్చినప్పటికి అందు కేవిధమైన దబ్బపుచ్చుకొనకుండగ యాపడవ యాసామీలు దాటవేసిరి. కైకలూరుజేరిన తర్వాత 20 కుం॥ ధాన్యమును, రు 100 ల బియ్యమును (కొని) తాత్కాలికపు వైఖరులకు రు 0-5-0 లను కొవ్వొత్తులకరణము కొలువగా వాళ్లు అపరిమితానంద భరితులై తీసికొనిపోయిరి. ఈరోజున మండలల్లి వర్తరాల గ్రామాదులకు వెళ్ళి నిశ్చయించినారు. కాని మెంబర్లు తగినంత మందిలేని హేతువుచే అన్నివైపుల తొందరగా తిరిగి వనూలుచేసి పంచిపెట్టుట కవకాశము కలుగలేదు. అని కార్యదర్శి గారు వ్రాయుచున్నారు.

స్థానిక వార్తలు

(0)
జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 21 మంగళవారము.

చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము.

ఉద 11 గం

నవంబరు 23 గురువారము

మ. వి. కాన్వోకేషను

సా. 4½ గం.

వర్ష పాతము:—జనవరి మొదటి తేదీనుండియు

చెన్నపురియందు పడినవర్షము 31.33 అంగుళములు. ఈకాలమునకు సాధారణముగా కురియవలసిన వర్షము 33-10 అంగుళములు.

ఉద్యోగ సమాచారములు:—బసరాజుమూర్తి

నారాయణరావు పంతులుగారు కర్నూలు ప్రెజిడెంట్ పని నేర్చుకొనిన పిదపదేశంతరము జనరలుహ్యటికి పోకనియోగింపబడిరి.

ఆకస్మిక మృతి:—నిన్నటికమున. కచ్చాశేఖర స్వామివారి కోవెలమొక చెరువులో సోకకుట్టవాని శిరము తేలియుండెను. పోలీసువారచట్టివచ్చి శవమును పరీక్షించిరి. ప్రమాదమువలన పిల్లవాడు చెరువులోపడి మరణించిట్లు తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారు:—శ్రీగవర్నరుగారును, మిలిటరీ కార్యదర్శియు, ఒక అంగరక్షకుడును గలసి ఈఉదయము రాజధాని కళాశాలను సందర్శించిరి. ప్రిన్సిపలును ఉపాధ్యాయులును వారినిసత్కరించి అన్నితరగతులను జూపిరి. శ్రీవాణిక గంటకాలము కళాశాలలో గడిపిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

జార్జిటాను పోలీసు కోర్టు.

(0)

భాకబహద్రుడు బజ్జల్లా సాహేబుగారు.

ఫోర్టు స్టేషను గడబిడ

పోలీసువారి కేసు.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

నవంబరు 16 గురువారము.

వేంకటరెడ్డి మీదను మరి 11 గురు విద్యార్థుల మీదను పోలీసువారు తెచ్చినకేసు నేటిదినమున మరల విచారింపబడెను. కె. యు. శ్యామరావు, భారత్వరు లక్ష్మీనారాయణ అయ్యరుగారు భారతీయ విద్యార్థుల తరఫున వచ్చిరి. పోలీస్టి గారు ఆంగ్లో ఇండియనుల తరఫున వచ్చిరి. ప్రోసిక్యూటరు ఇన్ ఛార్జ్ డి. పద్మానాభ నాయుడుగారు పోలీసువారితరఫున వాదించవచ్చిరి.

నేటిదినమున మొదట జోస్యుగారు విచారింపబడిరి. వేంకటరెడ్డి ఆంగ్లో ఇండియనులమీద తెచ్చిన కేసులో తాను చెప్పిన దంతయు నిజమని సాక్షిచెప్పెను. శ్యామరావుగారు సాక్షిని క్రాసు విచారణజేసిరి. కల్లిముల్లా సాహేబుగారు సాక్షి ఆశీస్సునకుబోయి అచట వామ్మాలమును వ్రాసికొనెను. సాక్షి వెద్దగేటుద్వారా బయటికి బోయెను, ఆంగ్లోఇండియనులు కర్రలతో భారతీయుల గొట్టుట నిజము. గేటువద్ద వెద్దకలహము జరిగెనుగాని ఏ ఆంగ్లోఇండియనుడును విసరివేయబడలేదు. అయ్యరుగారు గూడ సాక్షిని క్రాసు విచారణజేసిరి. సాక్షి గేటు దాటి 5 గజముల దూరములో నిలుచుండెను. ఒక రిద్ద రాంగ్లో ఇండియనుల చేతులలో కర్రలుంటునతడు చూచెను. అతడచట 10 నిమిషములుండెను. భారతీయు లాంగ్లో ఇండియనుల మీదికి వచ్చిరిని యతడు చెప్పినేరడు.

పిమ్మట ఎ. రిచ్చార్డు విచారింపబడెను. సెయింటు మేరీ యూరోపియను హైస్కూలునం దిత్తు చదువుచున్నాడు. జూలై 27 తేదీన ఉద్యోగముల మొదటిపండ్లలో ప్రయాణము చేసెను. ఫోర్టు స్టేషనుగేటు ముంగట ననేకమంది మూగియుండుటచే వానికొండీ వాని నవలతుల పోవలదని చెప్పెను. అయిన విరోధము జూచుటకు సాక్షి బయటికి పోయెను. వేంకట రెడ్డియు, మరియిద్దరు విద్యార్థులును వాని హింసించిరి. అతడు తొండీని పిలచెను. తొండీ వేంకట రెడ్డి మీదికి చెయ్యివేసెను. అంత వేంకటరెడ్డి పారిపోయెను. గుర్తుపట్టువోట నతడు వేంకటరెడ్డిని పోల్చెను. శ్యామరావు గారు సాక్షిని క్రాసు విచారణజేసిరి. ఎన్నూరు స్టేషనువద్ద సాక్షి గార్డు వెల్తులూని కత్తెను. ఆదినమున ననేకమంది ఆంగ్లో ఇండియనులు ప్రయాణముచేయుటచే సాక్షికి రిజర్వును వెల్తులూ వోటులేకుండెను. గడబిడలో ననేకులు కర్రల నుపయోగించిరి. ఆంగ్లోఇండియను లుపయోగించిరి భారతీయు లుపయోగించిరి సాక్షి చెప్పలేదు. భారతీయు లాంగ్లో ఇండియనుల మీదికి వచ్చిరిని యతడు చెప్పినేరడు. వాని తొండీ రెయిలును బయలుదేరింప బోవునపుడు సాక్షి బయటికి పోయెను. కొంతమంది కర్రలతో పరుగెత్తి కొట్టుచుండిరి. వారిలో ఇద్దఱు ఆంగ్లో ఇండియను లుండిరి. భారతీయుల చేతులలో నతడు కట్టల జూడలేదు. వేంకటరెడ్డి మొదట వానితో పని పట్టుకొనెను. పిమ్మట కొలును పట్టుకొనెను. వాని తలపై నేమియు లేదు. వేంకటరెడ్డి ఏమియు చేయలేదు. దబ్బులలాటవైపు జూచుచుండెను. గుర్తుపట్టువోట సాక్షి చెప్పిన దంతయు నిజము. ఇప్పుడెచట నికొక విధమున జెప్పమందుటయు నిజము. ఇటులేల యసందృభముగా జెప్పమన్నాచో వానికి తెలియదు. సాక్షి తొండీ ఎవరిని కొట్టలేదు. వేంకటరెడ్డి మీదికి చేయివేసెను. వార్తాపత్రికలనుబట్టి అతడు వేంకటరెడ్డి కృష్ణారావుల పేర్లను డెలిసికొనెను. అయ్యరుగారు గూడ క్రాసుపరీక్షచేసిరి. గుర్తుపట్టువోట నతడు వేంకటరెడ్డి కేసు నెత్తలేదు.

తరువాత గోహాలీ సాక్ష్యము విచారింపబడెను. ఇతడా నాడురిజర్మన్ వెల్తులూని కత్తెను. ఫోర్టు స్టేషనువద్ద భారతీయులు బయటికి పోవునపుడు ఏమియు నసందృభము జరుగలేదు. సాక్షియు బయటికిపోయెను. గొడుగులు మాత్రమే వాడబడినవి. సాక్షి యచట 8 గురు ఆంగ్లో ఇండియనుల జూచెను. వారిలో నెవరునుకట్టలబట్టుకొనలేదు. గడబిడమగియు వరకు సాక్షి యచట నుండెను. సాక్షికి కొన్ని రాళ్లు తగిలెను. భారతీయు లెందుకు పరుగెత్తిపోయిరో వానికి తెలియదు.

స్టీవెన్సు నెవరో గొట్టుగా నతడా కొట్టిన వాని రెండుదెబ్బలు కొట్టెను. కృష్ణారావుగారువాని కెదురుగవచ్చి గొడుగుతో టోపీమీద గొట్టిరి. అతడు వాని నారు పర్యాయములైన గొట్టియుండును. స్టీవెన్సు కృష్ణారావుగారినిగొట్టలేదు. భారతీయులు స్టీవెన్సును గొట్టిరి. రామచంద్రను సాక్షి నేమియు చేయలేదు. వారిద్దరికి 67 గజముల దూరము లుండెను. రామచంద్రను కర్ర నుడబెట్టినటుల సాక్షి పోలీసువారితో చెప్పలేదు. అతడు తిట్టెనని మాత్రము చెప్పెను. లక్ష్మీనారాయణ అయ్యరు చేతిలో నేమియు లేదు. ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారుగూడ సాక్షిని క్రాసువిచారణ చేసిరి. సాక్షి సాధారణముగ చిచ్చిస్తేషను వద్ద దిగుచుండును. ప్రోసిక్యూటరు ఇన్ ఛార్జ్ గారు సాక్షిని మరల పరీక్షించిరి. గుర్తు పట్టుట జరిగిన కొన్ని రోజుల కతడి సంగతిని పోలీసు వారికి తెలియజేసెను.

కోర్టువారు మిడ్లెటనుగారిని సాక్ష్యమియగోరగా అతడచటలేకుండుటజూచి వెంటనే వారంటున కుత్తరు విచ్చిరి. పిమ్మట సబ్ ఇన్ ఛార్జ్ గోవిందస్వామి నాయుడుగారు విచారింపబడిరి. ఏసాక్షి యేవామ్మాలము నిచ్చెనో వానికి జ్ఞాపకములేదు. జోస్యురెడ్డి ఫర్నూ గారల నతడు పరీక్షింపలేదు. ఏసాక్షినిగూడ పరీక్షింపలేదు. గుర్తుపట్టుట ముగిసినవెనుక భారతీయు లొకప్రక్కను, ఆంగ్లో ఇండియను లొకప్రక్కను గదులలో నుంచబడిరి. అయ్యరుగారు సాక్షిని క్రాసు విచారణజేసిరి. సాక్షి గుర్తుపట్టు హాలులో నుండెను. అచటి నుండి సాక్షి కాంగ్లో ఇండియనులు గన్పించుచుండిరి. హాలును ధ్య తలుపు తెరచి యుంచబడెను సాక్షిమరల పరీక్షింపబడి సాక్షులు చెప్పడానిని కల్లిముల్లా సాహేబుగారు తనకు చెప్పాచుండ తానదంతయు వ్రాసినటులను, ఆంగ్లో ఇండియనులు తిరిగి కలసి పోకుండుటకు తగినంతవరకు జాగ్రత్తపరపబడియె నని యు చెప్పెను.

అట్లువైని గోపాలస్వామిపిళ్లేగారు విచారింపబడిరి. సాక్షి కాంటోన్ మెంటు ఆనుపత్రిలో (హంటువద్ద) సబ్ అసిస్టెంటు సర్జను, అతడుస్త్రానకి సర్టిఫికేటు నిచ్చుట వాస్తవము. వాని నేలువై గంటుండెను. మూడు రోజుల క్రిందట దెబ్బ తగిలెనని యతడు చెప్పెను. డి సెక్టను క్లాసునకు బోవకుండుట కతడు సర్టిఫికేటు నడుగగా సాక్షి యిచ్చెను. క్రాసు పరీక్షలో నతడిటుల చెప్పెను. తన కేటుల దెబ్బ తగిలినదియు దేనివలన తగిలినదియు స్ట్రానీ సాక్షికి చెప్పలేదు. వాని తొండీ పరిచయము వలన సాక్షి స్ట్రానీమాటను ప్రోసివేయజాలక జూలై 30 వ తేదీన సర్టిఫికేటు నిచ్చెను. దెబ్బ మిక్కిలి చిన్నది. మేకో, గాజు వెంకో తగులుటవలన గిరుకొనిపోయి యుండవచ్చును.

కేసు రేపటికి వాయిదా వేయబడెను.

మదరాసు మరణజాబితా:—ఈ నెల 11 తేదీతో

నంతముగు వారములోపల చెన్నపురియందు మరణించినవారు 266. యూరోపియనుడు 1; యూరేషియనులు 4; భారతతై ప్రవులు 10; మహమ్మదీయులు 34; పిరిదువులు 217; దామాసానై మైలునకు పడిన సంఖ్య 26. 7. గత పది సం॥ దామాసానై మైలునకు పడిన సంఖ్య 43. 0.

ప్రయాణములు:—గౌ. బి. ఎన్ శర్మ గౌ. వి.

ఎన్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, గౌ. ఎం. రామచంద్రరావు, సి.పి. రామస్వామిఅయ్యరు, ఆనిబెనెంటు దొరసాని, దినాదుబహదర్ ఎల్. ఏ. గోవిందరావుమయ్యరు, గౌ. ఎ. ఎన్. కృష్ణారావు, జి. నరేశ్, కె. ఎన్. అయ్యారయ్యర్ టి. వి. ముత్తుకృష్ణ అయ్యరుగార్లు యుద్ధానంతర సంస్కరణములనుగూర్చి కాంగ్రెస్ కమిటీలో చర్చించుటకు నిన్నటి సాయంకాలము కలకత్తాకు బోయిరి. సభ రేపు జరుగును.

స్వపరిపాలనాసంఘ స్వచ్ఛంద సేవకులు:—

మొన్నటిదినమున సంఘసభ్యులును సమావేశమయి బహిరంగ సభలలో నెమ్మదిని స్థాపించుటకై కొంతమంది స్వచ్ఛంద సేవకుల కొక సంఘముగా జేర్చునిశ్చయించిరి. ఒక నాయకుడు ను నలుగురు సహాయకులును ఎన్నుకొనబడిరి. పనిచేయు కాలమున స్వచ్ఛంద సేవకులందఱును “శామల” ధరించెదరు. ప్రస్తుత మొక 75 గురు మాత్రమే స్వచ్ఛంద సేవకులుగ జేర్చుకొనబడుదురు. ఈనగరమున జరుగువెద్ద సభలలో సహితము నెమ్మదిని స్థాపించుటకు వీరు చాలియుండురు. వీరు స్వపరిపాలనాసంఘ సమావేశము లన్నిటికిని హాజరయ్యెదరు. మరియు స్వపరిపాలనోద్యమమునకు కృతిరేకాభిప్రాయములు లేనిసభ లన్నిటికిని వచ్చెదరు. అటువంటి సభల కేసేవకుల సహాయ మేక్షించువారు తగినంత వ్యవధి యుండగా నుండరాదుబ్రాంచి సంఘకార్యదర్శిగారి కాసంగతిని తెలుప ప్రార్థితులు.

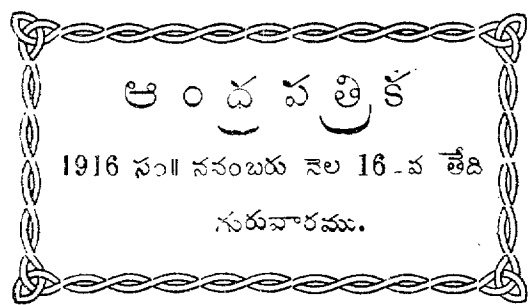
వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

(0)

నిన్న సాయంకాలమునకు వసూలు	4862-8-4
నిన్నానుజ్ఞా వాయిదాకు పోయిన ఖజనతో	
గ్రామమున తిరిగి ఈదిగువ వివరింపబడిన వారివలన	
గ్రహించిన బాపతు కెట్టి రాయయ్యగారు పంపిన	
సొమ్ము రూ॥ 15-4-0 కు పివరములు.	
గ్రామా వాసింహారెడ్డి, యం. ఆశ్వత్థనారాయ	
ణయ్య కెట్టిగార్ల ట్యానరీవారు	4-0-0
పోతన్న వేంకటరామయ్య కెట్టిగారు	2-0-0
నింజల రంగునాథ రెడ్డిగారు	1-0-0
మెంటా అక్కన్న కెట్టిగారు	1-0-0
పి. కె. లక్ష్మణరావుగారు	0-8-0
నిర్ణయము	4-12-0
నెల్లూరు తాంబూలం బిల్లాబద్దల మెంబరు కాకు	
లూరు లింగారెడ్డిగారు, మైసాదు	10-0-0
గోదావరి జిల్లా పలివెల ఆంధ్రభారతీ నిలయము	
కార్యదర్శి జె. రామచంద్రారావుగారు	10-0-0
బోలవాయి కంచెన్ జానికెరాయయ్యగారు ఆయ్య	
తాంబూలం డిపో వాడవ్వారా పంపినది.	5-0-0
వై.రాధామణి డివిజను-పుట్టివావిడి నరసింహారెడ్డి	
య్య ఆంధ్రకేవలసంఘము కార్యదర్శి జి. భీమ	
శంకరముగారు.	3-0-0
నిన్న పురి లాకాశేషీ విద్యార్థులు	10-0-0
రంగయ్యపెట్టి హోమయ్య విద్యార్థులు	6-8-0
	4920-4-4

విషయానుక్రమణిక.

దేశభావములు	2
జాతులు	3
కొత్తల ములక	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమము	6
హైందవభూమి-పైనిక బలము	7
విరోధా మహాసంగ్రామము.	
పక్షతంత్రవాదము	8
దేశీయ తంత్రవాదము	9
వ్యాయాస వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రవాదము	11-12
పుత్తంత్ర లేఖలు	13



ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమము

III

పోటీ పద్ధతి

నిన్నటిదినము వ్రాయుచు జీవితమునకు పోటీ యాధారముని తెలియజేసితిమి. గృహమునందు న్యక్తులకు పోటీకలదని విశదపరచితిమి. ఆ న్యక్తులకు పోటీయన్నటులే సంఘములోని న్యక్తులకు ను పరస్పరము పోటీకలదు. ఒక్కనికంటె మరొక్కచును బలవంతుడై, ధనవంతుడై, యశోవంతుడై తనరారవలయునని నభిలాష లోకమున లేనియెడల లోకమే యుండకనుట స్వతస్సిద్ధము. న్యక్తి తనకును సంఘమునకు అంగాంగీ భావము నంగీకరింపక తప్పుకు గావున న్యక్తిస్వాతంత్ర్యం

బునకు దా ప్రయత్నింపవలసిన వాడైనను అంగి ముఖ్యము గావున తచ్చౌఖ్యవ్యతిరేకం బొనర్చు కుండుటయే గాక తచ్చౌఖ్యనుకూల్య ప్రవర్తనంబున దను దామరచుటయేవ్యక్తి మహాత్తమ పథంబని అంగీకృతమయి యున్నది. ప్రత్యేకవ్యక్తివిషయంబు పెంచివ్రాయుట మన ప్రస్తుతకార్యంబున కంత యవసరంబు కాదు. వ్యక్తి వ్యక్తికి లోబడుట సామాన్యంబు గాదనియు, వ్యక్తితో వ్యక్తి యొరసికొని పోటీ నిలచి ప్రవృత్తియగుట ఇరు పక్షంబులకు శ్రేయస్కరంబనియు సంఘంబున కవసరంబగు నెడ వ్యక్తి స్వేచ్ఛగా సంఘంబున లీనంబై యుత్తమఫలంబు నందుననియు వాకొనినం జాలు. ప్రత్యేక వ్యక్తులనుండి మనము సమూహ వ్యక్తుల సంబంధముల యోగోచనకు దిగుట కర్తవ్యము. ఈ సమూహ వ్యక్తులే తెగలు. ఇయ్యవి లోకచరిత్రమున అనేక విధములుగా నేర్పడి యున్నవి. జాతులు, మతములు, రంగులు, భాషలు, దేశ విభాగములు ఇవి యెల్లయు తెగల నిర్ణయమునకు కారణ భూతము లైనవి. మన దేశములోనే ఈ దక్షిణ రాజధానిలోనే నిదర్శనము నాలోచింతము. హిందూ మహమ్మదీయు లోక విభేదము, ఉరవము తెలుగు లోక్క విభేదము, అధికారులనధికారులు మరి యొక్క విభేదము. హిందువులు హిందువులలోనే వర్ణవిభేదంబులు కొల్లలు. ఇవెల్లయు దేశకుటుంబమున వ్యక్తులగునా యనుటయే మొదటిప్రశ్న? దేశమున వ్యక్తిత్వమును కల్పించిన శక్తులలో నీ విభేదములు లేక పోలేదనుట ప్రపంచ చరిత్ర నెరిగినవా రెల్లరకును విదితము. రోమను కాళ లిక్కులు పూర్వరిటనులు వేసికొనిన పోరాటములు పాశ్చాత్యదేశములలోను జాధులు హైందవులు వేసికొనిన పోరాటములు మనదేశములోను మహా మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు వేసికొనిన పోరాటములు మరి ఇతర ప్రాంతములలోను మత వ్యక్తిత్వమునకు తార్కాణములై యున్నవి. లాటినులు, శాక్సునులు, శాక్సునులు ట్యూటనులు, ట్యూటనులు స్లావులు చెందిన మహావన్శులు జాతిపోరాటంబులకు నిదర్శనంబులై యున్నవి. జర్మనీ ఆస్ట్రియాలు పోలిషుభాషను అంతరింపజేయ జూచిన ప్రయత్నంబును భాషావ్యక్తిత్వమునకు ఉదాహరణంబై యున్నది. తుదకు ఏకనాయక పక్ష పాతంబును వ్యక్తిత్వంబునకు కారణభూత మైనట్లు చరిత్రయందుదాహరణములు కానవచ్చుచున్నవి. ఆంగ్ల భూమిలోని రోజా చిహ్నముల యుద్ధ మిందుకు చక్కని దృష్టాంతము అయిన నిప్పటికిని నీ శక్తులెల్లయు కారణ భూతంబులయి దేశాంగములకు వ్యక్తిత్వము నాపాదించు చున్నవని చెప్పజూచుట సాహసముగా దోచకపోదు. కొంతవరకు వీని వ్యక్తిత్వశక్తి ఇంకను కలదు. లేదని చెప్పువారము కాము. నియోగినైడిక కక్షలతో మనవారు తమ ప్రతిభను నొకప్రక్కన చెరువుకొనుచునే యుండ నీశక్తులకు వ్యక్తినిర్మాణపటుత్వము చెజినదని చెప్పి మావాదము చెరపుకొన జూడము. అయిన ఇట్టి వ్యక్తిత్వము దేశాంగత్వమునకు ప్రాకుట దుష్టమని ఈవ్యక్తిత్వమును నిలువజెప్పుకొనజూచువారే ఘంటాపథముగ నంగీకరించు చున్నారు. విక్టర తరంబగు ప్రపంచంబుననే నేటిదినము జాతి, మతాదిక వ్యక్తినిర్మాణక శక్తులు దేశాంగనిర్మాణకములుగా నర్థిలుట లేదు. ఎచ్చటను నేటిదినము వ్యక్తినిర్మాణక శక్తి రాజకీయాధికా దర్శంబు లేయనుట స్పష్టమయి పోయి యున్నది. ఆంగ్ల చరిత్రమున నేటిదినము వినవచ్చు తెగలు కాంజిర్వోటివులు లిబరలులుకాని రోమను కాళిలిక్కులు, పూర్వరిటనులు గాద, నిర్బంధ వ్యాపార పక్ష

పాతులు అనిర్బంధ వ్యాపార పక్షపాతులు గాని కెల్లిక్కులు ట్యూటనులు గారు. అదే విధముననే ఏ పాశ్చాత్య దేశాంగ నిర్ణయమును దిలకించినను ప్రజా సత్తాక వాదులు, ప్రజా ప్రాతినిధ్యవాదులు, సమాన సంపత్తి వాదులు, ఇత్యాది విభేదములే కానవచ్చు చున్నవి గాని వేరు కాదు. రాకపోకలు విరళములై విజ్ఞాన వ్యాప్తక మార్గములు విజృంభించి ప్రకృతి నుత్తమ ఫలం బీను నట్లు నిర్బంధపెట్టు సామర్థ్యంబు పెరిగి, జనభాహుళ్యంబు హెచ్చై, జీవనాధారంబునకై లోక ప్రజయంతయు నొండొరులతో నొరసికొను సమయ మాసన్న మైనపుడు ఈపరిస్థితులెవ్వియు లేని కాలంబున పొడగట్టినవిభేదంబు లంతరించి క్రొత్త విభేదములు జనింపక లోకపరిణామం బెట్లు సంఘటిల్లి గలదు. తుదకు మొన్నటిదనుక పాశ్చాత్య లోక బునెడల కానవచ్చుచుండిన తెల్లనల్ల విభేదంబుకూడ కార్యప్రపంచమున గాకున్న భావ ప్రపంచంబుననైనను అదృశ్యంబుయే యున్నది గదా! అందువలన నింకను మనము ప్రాత విభేదంబులే దేశాంగ వ్యక్తినిర్మాణమునకు సాధనంబు లని ప్రాకులాడు మండుట చీకటిమందు ప్రాకులాడుటగాక మరియేమైనం గాగలదా? ప్రాతశక్తులు అదృశ్యంబు లైనవనియు అగుచున్నవనియు కాదగినవనియు వాకొనినంతనే వ్యక్తిత్వ బలసర బుకాదని కాని క్రొత్తశక్తులు పనిచేయుచుండ లేదనికాని మనమా క్రొత్తశక్తుల విజృంభణ మునకు నొనర్చవలసిన ప్రయత్నము లేదనికాని యర్థము కాదు. జీవితమున నిలకడ యను స్థితి కానమని కదా మొదటనే విశేషము చేసికొంటిమి. ప్రాతశక్తులు ప్రాతవడిపోయిన వాని స్థానమును క్రొత్తశక్తులు ఆ వ రిం చు చు నే యున్నవి ఈ క్రొత్తశక్తులు మానవనిర్మితములు కావు. అశాశ్వతంబులుగావు. ప్రకృతిలోనివి. శాశ్వతంబులు. మాతృదేశము మాతృభాష ఈక్రొత్తశక్తులనుట కావంతయేనియు సుదియములేదు. ప్రజల ఆస్థికావస్థకు దేశము తావలము. ఆస్థిక విజృంభణంబు గలిగించు విజ్ఞానసంపాదనమునకు మాతృభాష అ మోఘ సాధనము. నిజమాతకు దరువాత సర్వవ్యాపారంబునకును మానవున కర్హత గలిగించుమాత దేశమాత. వాక్కు మాతృవాక్కు. ఇతరకంటెను వ్యక్తిత్వనిర్ణాయక శక్తులు బలవత్తరంబులులేవు. మన హైందవభూమియే ఈమాతన శక్తులకు నిదర్శనంబయి యున్నది. ఈ భూమియొద్దెల్లజాతులు మరి యెచ్చటను కాని రీతిని సమ్మిళితములై యున్నవి. ఎల్లమతములును మరి యెచ్చటను కలియని రీతిని కలిసియున్నవి. ఎల్లనాగరకములును మరి యెచ్చటను చేరనిరీతిని చేరియున్నవి. 'భారత భూమి' యను పవిత్రోచ్చారణంబున ఈజాతులు, ఈ మతములు, ఈనాగరకములు అప్రధానములై పోయి ఏకత్వ మేర్పడుచున్నది' వీనికొక్కమాతృ భూమికదా తావలము. మరియేదియైనను కారణంబున్నదా? మాకేదియు వేరుకారణము కానరాదు. మాతృభూమిని బోలినదియే మాతృ వాక్కు. పోలంబవిషయం విదివరకే ప్రస్తావించితిమి. కనడాలోను ఫ్రెంచి ఆంగ్లములు ప్రత్యేకీతములై యున్నవి. మనదేశమున మాతృవా కొక్కటిలేదు. లేకున్నను సాంస్కృతికాధారము వలన నైన వాకే ఎల్లయెడల వినియోగింప బడుచున్నది. ఉరుదూకూడ నీయార్యభాషా సంబంధి కావున ఏకమాతృభాష లేకున్నను ఏకమాతా మహిభాష చ్చాయ యున్నందున నిదియొక సామ్యంబుక గలిగించి యున్నది. ఈ సామ్యంబు మనకు వెలి యుకయే మనల బంధించుచున్నదనుటకు సుందీయములేదు. అయిన నీబంధం బే మన దేశాంగవ్యక్తి

త్వంబునకు నూతన సూత్రమును గల్పించినది. సంస్కృత సంబంధులకు దేశ భాషలు ప్రబలంబులయి యున్నవి. వాని పుత్రులు నేటి భారతపుత్రులై యున్నారు. వారి వారి భాషలు ఉత్తమస్థితి నందినంగాని వారి వారి వ్యక్తిత్వము సంపూర్ణము కాదని వారు వారు చక్కగా గ్రహించి నారంభించినారు. రాజకీయభాష దేశంబులోనికి సేకమై అంగముగా నున్నను నయ్యది దేశముక్తి తనంతట కారకము గాబుదనుట యంగీకరించియున్నారు. కాబట్టి నేటిదినము మనదేశమున ప్రాత దేశాంగ నిర్ణాయకశక్తుల సామన దేశభాష దేశవిభాగములు నూతనశక్తులై యాక్రమించుకొనక తప్పదు. ఈ రెండుశక్తులును నిజమాలించి ప భిన్నములు కావు ఏకంబునట దేశభాష యనుపదంబుచేతనే సూచితమగుచున్నది. ఎప్పుడు దేశభాగము భాష కలసి ఏక వ్యక్తిత్వమునకు కారణభూతము లగుచున్నవని యంగీకరించితిమో ఆ వ్యక్తి సంపూర్ణాభివృద్ధికి దేశకుటుంబమునకు లోబడి దానికి సర్వస్వాతంత్ర్యంబులును నుండవలయును. అది తనవంటి ఇతర వ్యక్తులతో పోటీపడునని వెలచి వానితో యొరసికొని చిరుపోటుల కల్గించునని జడిసి అన్నదమ్ముల యల్లరి కొంత చూపట్టు నేమోయనితలచి వ్యక్తిత్వమే కుటుంబమున దానికినిచ్చుటలేదనుట ఆవ్యక్తి ప్రవృత్తి కాటంకంబగుట యొక్కటియేగాక కుటుంబా నందంబునకును కుటుంబ ప్రవృద్ధికి గూడ లోపంబు నాపాదించు. ఇదియే ఆంధ్రరాష్ట్రాద్యగు పక్షపాతులు నివారింప జూచుచుండు ననగము. వారికి నూతన అంగనిర్ణాయక శక్తులు చక్కగా వివరముగా ప్రత్యక్షమై యున్నవి. ప్రాతకాలపు ఇతర విభేదములు కోటాను కోట్లుండ వాని మధ్యనుండి వానిని భేదించుకొని గంభీరముగా ముందునకు నచ్చుచుండు నీ నవీన శక్తుల గానలేని దృష్టిలో పంబున ప్రతివాదము తలయెత్తు చున్నది గాని మరి యొండుగాదు. ప్రాత శక్తుల భేదనంబును పూర్తి యొనర్చుటకును నవీన శక్తుల స్వస్వరూపమును ప్రదర్శించుటకును ఆంధ్ర రాష్ట్రాద్యగు పక్షపాతులు పాటుపడిన యెడల తప్పక యీ యుద్యమంబు విజయంబు నందగలదు.

హైందవభూమి—నైనికబలము.

రణరంగమున తగినంతమంది నైనికులను జేర్చుట కుపాయంబు లింకను నెవ్వ యెవ్వ యవలంబింప వచ్చునను విషయమును అంగ ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత మాలోచించు చున్నారు. నిన్నటిదినపు వార్తలలో బోనరులాగారు తమ యధికారమునను పరిపాలనయందును నుండు అధినివేశములలోనుండి ఎంతమట్టుకు నైనికనివహములను దెచ్చుటకు వీలుగనో అంతమట్టుకును కొరవడకుండ తెప్పింప ప్రయత్నింతుమని నుడివిన్నట్లు వింటిమి. అప్పుడే ఇండియా సమాచారము తలపెట్టినట్లే కానరా దిది యేమి చిత్రమని తోచినది కాని ఆ ఆశ్చర్యమును నేటి వార్త ఇంకొక్కటి తీర్చి నైచుటచే ఇండియా మరునబడినదని యచుకొనుటకు కారణము లేకపోయినది. బోనరులాగారు తమ జవాబుదారీని నిర్వహించ దలపెట్టెన ముననే ఇండియా కార్యదర్శి ఛేబల్లెను గారును తమ జవాబుదారీని నిర్వహించ దలపెట్టెనారు. కాని బోనరులాగారి సంభాషణలో కాన వచ్చిన దార్ధ్యము చూపట్టిన యుత్సాహము ఛేబల్లెను గారి సంభాషణమున పొడగట్ట కుండుటకు చింతిలవలసి యున్నాము. ఏ చిచ్చి కముగా హైందవ భూమియొక్క నైనికదళమును ఇంకను పెంచుటకు కల సాధ్యపరిస్థితులను గురించి

యండియా ప్రభుత్వమువారితో తాము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నారట! ఈ మాటలు వినువారల కేమాత్ర ముత్సాహము జనించునో మేము ప్రత్యేకించి వ్రాయ నవసరము కానరాదు. యుద్ధాదినుండి నేటిదనుక నొకే వీరావేశముతో హైందవభూమి ఇదే నాపుత్రుల కనుజ్ఞ ఇచ్చి శత్రుణ నొదవించిన యెడల శత్రుచమూస మూహంబుల చించి చెండాడి విజయలక్ష్మిని సామ్రాజ్యంబునకుకరతలామలక మొనర్చుచున్నారని గొంతెత్తి ఘోషించుచున్న నేటికిని ఇట్టిస్వల్ప స్వసము ఇండియా కార్యదర్శి గళనిగ్గతంబగుట ఎంతటి చిత్తవికారంబున కీభూమిలో కారణంబగునో ఏల ఛేబల్లెనుగారు ఆలోచింపలేదు. యుద్ధ విద్యాప్రవీణుడు షల్కసుఫ్త ప్రభువు రాజప్రతినిధియై విచ్చేసి యున్నాడు. అతండు మన భూమియం దెచ్చికనేవాపదధి నెలకొల్పుగలండు అని యెదురుచూచిన హైందవ భూమి ఇచ్చకు బహు బలహీనంబుగానే యైనను ఛేబల్లెనుగారి వాక్యంబుల నుపశ్రుతి కలిగియున్నది. ఈ యుపశ్రుతి నుత్తమభంగి వినియోగించుకొని తాను దృష్టాంతముగా గైకొని యుండు హాస్యంజి ప్రభువద్యుని యుదాహరణంబు దలపెట్టి షల్కసుఫ్త ప్రభువు మనకు తృప్తికరంబగు విచ్చికనేవాపదధిం బ్రసాదించును గాక యని యెదురుచూచుచున్నాము. యుద్ధాదినే ఈ యుపశ్రుతి కలిగి యుండిన నెంత బాగుండెడిది. హైందవభూమియందెంత యుత్సాహంబు జనించియుండు. ఇప్పుడైన త్వరపడి పని జరిగినయెడల నుత్సాహము కొరతవడునని యనుకొన జాలము. కార్యము నడుచుగొక! విజయము సమకూరుం గాక!

మన కోరికలు.

మేము అచ్చునకు సిగ్గుమగుచుండగా దేశీయ మహాసభోప సంఘమువారును మహమ్మదీయ మహాసభ సంఘమువారును రేపటిదినము చేరి సంప్రతించుకొనుటకై ఏర్పరచికొనిన ప్రత్యేక నివేదికముల సారము తంత్రీమూలకముగా వచ్చి చేరినది. రెండుపసంఘముల కోరికలలోను విశేష విభేదము ఏమాత్రమును లేదు. శాసన నిర్మాణ సభలలో నిర్వచిత సభ్యులే ఎక్కువగా నుండవలెనని ఇరువురును కోరుచున్నారు. దేశీయ మహా సభోపసంఘము విదింట నాలుగువంతులు కోరగా మహమ్మదీయ మహా సభోపసంఘము వారు మూడింట రెండువంతులు చాలు ననుచున్నారు. స్వల్ప సంఖ్యాకములైన ముఖ్యములైన ప్రత్యేక జాతులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండవచ్చునని దేశీయ మహాసభోప సంఘము కోరగా మొత్తముసంఖ్యలో మహమ్మదీయుల ప్రతినిధులు—వీరు మహమ్మదీయులుగానే యుండవలయునను నియమము లేదు—విదవ వంతుండవలయునని మహమ్మదీయ సభోపసంఘము వారు కోరుచున్నారు. తక్కిన సంగతులలో సామాన్యముగా రెండుపసంఘములును ఏకాభిప్రాయమునే యుచ్చుచున్నవి. ఈ యభిప్రాయములు మన ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభ్యులు కోరిన కోరికల కేమాత్రమును తీసిపోవుట లేదు. చక్రవర్తి పూర్ణముగా లోబడి గవర్నరు గవర్నరుజనరలుల ప్రథమ తిరస్కారమునకు మాత్రము లోబడి నిర్వచిత ప్రతినిధులకు శాసనాధికారము సంపూర్ణముగా కోరబడినది. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము పూర్తిగా నాసింపబడినది. దేశాంతర్గత రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యంబును నభిలషింపబడినది. నైనికోద్యోగ నైనికసేవా స్వాతంత్ర్యములు అనగ్గళముగా వాంఛింపబడినవి. మహమ్మదీయోప సంఘము

వారు దేశీయ మహాసభోపసంఘము వారికంటె కొన్ని వరము లెక్కువ యడిగినారు. రీసెటి ల్యంబులు పోవలసిన దనినారు. అధికార న్యాయ విచారణశక్తుల వేరుపరచవలసిన దనినారు. ప్రభుత్వసేవోద్యోగములెల్లయు ఎల్ల హైందవులందు బాటులో నుండవలసినదే కాని ఆ తెగవారికి ఈ తెగవారికి నని ప్రత్యేకింప బడరా దనినారు. ప్రాథమికవిద్య సాధ్యమైనంత మట్టుకు హైందవ భూమి యంతటను నిర్బంధము చేయవలెననినారు. జాతిభేదముల సూచించు నట్టియు పత్రికల యొక్కయు నుపన్యాసకుల యొక్కయు స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించునట్టియు శాసనముల రద్దు చేయవలసినదనినారు. దేశీయ మహాసభోప సంఘమువారు మహమ్మదీయ మహాసభోపసంఘమువారును సమాధానముమై ఏకముఖులగు తీర్మానమునకు వచ్చుటకు మా కష్టంకు లేదుము కానరావు. మన ప్రతినిధుల విజ్ఞాపన పత్రమును పందొమ్మిడుగుర ప్రత్యేకాభిప్రాయమని చిన్న పుచ్చజూచిన మా సమకాలిక మహాశయు లిప్పుడేనుండురో చూడవలసియున్నాము. భారతమాత కుజయమగు గాక! శుభమగు గాక! వందేమాతరం.

తెలిగ్రాఫు రేబులు

యుద్ధావనిలో తెలిగ్రాఫుపని యెంతైనను గలదు. అచ్చట పనిచేయుటకు పనితెలిసినవారు పోవలయుగాని క్రొత్తవారు పోవుటకు రాదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నలు చెరగుల నుండియు తెలిగ్రాఫు పనివారు యుద్ధావనికి అంపబడినారు. సహజముగానే ఇందులో హైందవభూమి నుండి పోయినవారును అనేకులున్నారు. కాబట్టి ఇచ్చట తెలిగ్రాఫు పనివారల సంఖ్య తగ్గిపోయినది. ఇప్పుడు తెలిగ్రాములు చవుకగా పంపుటకు వీలుకలిగియుండుటచేత సామాన్యముగా ప్రజలు భూవ్యయ ఉత్తరముల ద్వారా జరుపుకొనుచుండిన కొంతపనినిగూడ తెలిగ్రాముల మూలకముగా జరుపుకొన ప్రారంభించినారు. అనగా సంవత్సరము సంవత్సరమును తెలిగ్రాముల సంఖ్య పెరిగి పోవుచున్నదనుట. పనిచేయువారు తక్కువ తెలిగ్రాములు పెరిగిపోవుట దండి పనిపాగుదారయేమి. తెలిగ్రాములు నిలువబడిపోవలె తేకున్న పనివారు భరింపరానిపనిచేయవలె. ఈరెండును పాపగునవి కావు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు తెలిగ్రాముల సంఖ్యను తగ్గింప నాలోచించినారు. అందుకోక్కటే యుపాయము. రేబు హెచ్చించిన తెలిగ్రాములు తగ్గును. డిసెంబరు ప్రారంభమునుండి పండ్రెండు పదముల తెలిగ్రాము రేబు 0-6-0 నుండి 0-8-0 లకు పెంచ నిశ్చయించినారు. ఇదియుద్యకాలమునకు తరువాత మరల మార్పుచునని ప్రభుత్వము వారు చెప్పగట! కాని అప్పటి ఆర్థికస్థితులనుబట్టి పునర్విచక్షు మాత్రము తేతురట!

ఉపాధ్యాయుల పద్య, స్కెల్లులు:— స్కెల్లులు రేంజి పాఠశాలల పదానిస్తాంటు ఇక స్కెల్లుకుగారును. రా.రా. ట్రీ వై.యస్. హనుమంతరావుపంతులు బి. ఏ. ఎల్.టి గారు బల్లారి రాజకీయ బోధనాధ్యక్ష పాఠశాలలోపాధ్యాయులుగ నియుమితులైనందువలన, వారికి వీడుకొల్పు చేయుటకుగాను, వీరిస్థానే స్కెల్లులు రాజకీయబోధనాధ్యక్ష పాఠశాల ప్రధాన సహాయపాధ్యాయులకు బ్రహ్మశ్రీ గరుళ్ల. సోమన్న పంతులు బి.ఏ. ఎల్.టి గారు నియోజకులగుట వలన వీరలకు స్వాగత మిచ్చుటకుగాను, ఈపునరావృద్ధ్యసంఘ ప్రాథమిక పాఠశాలల యుపాధ్యాయులసంఘ సామాన్యపద్య పంకనా యకులపేట పాఠశాధ్యక్షసంఘ వ్రేయరీ పాఠశాలయందు ఈనెల 14తేది మంగళవారము ఉదయము మూడు గంట 7-30కు సమావేశ మాయును. స్కెల్లులు రాజకీయబోధనాధ్యక్ష పాఠశాల సుప్రసిద్ధ ప్రధానోపాధ్యాయులకు బ్రహ్మశ్రీ. మహంకాళి. సుబ్రహ్మణ్యం పంతులు బి. ఏ. ఎల్.టి గారు అగ్రాసనాధిపత్యము నహించిరి. బాంబయొక్క వైస్రొయ్యలతో పద్య ప్రారంభింపబడియె. పిమ్మట, నవాబురేట పాఠశాల వారికలు కోలాటమువేసిరి. పిమ్మట కొన్ని పద్యములను యుతరుర్నా. సుబ్రహ్మణ్యులుగారు ప్రేక్షకుల కాన్దము గలిగించునట్లు చదివిరి. త్రయిత. హనుమంతరావుగారి యొక్క పద్యములను గురించి, ఈరేంజి మావో వైజయగారును ప్రేక్షితాకాన్ద గ్రంథకర్తలను ఆగు బ్రహ్మశ్రీ. చివుకుల-పిచ్చయ్యశాస్త్రిలగారు ఉపన్యసించిరి. తదనంతరము అగ్రాసనాధిపతియొక్క అంత్యోపన్యాసముతో పద్యమునికలు— అని యొక యుపాధ్యాయుడు వ్రాయుచున్నాడు.

బరోపా మహా సంగ్రామము

సోమురంగము-పురోగమన ప్రయత్నములు

మ్యూజ్ రుసరు ఆంకరు మిత్రమండలి వశమగుట.

0000000000000000

సెర్వీయూవారికి గొప్పవిజయములు కలుగుట

ఇండియాలో స్వచ్ఛంద సేన—చేంబర్లైను గారి ప్రసంగము.

(రైటరు ఏ జె సి.)

ఇంగ్లండు

ముంచబడిన స్త్రీమరులు

కారిస్, నవంబరు 15:—“బెర్నికా” అను స్త్రీమరు ముంచబడినది.

నర్వీక్ రాణిగారు.

లండను, నవంబరు 14:—విశాఖపట్టణము వాసులగు మహారాణి నర్వీక్ గారి గజపతిరావుగారి మరణశాసనమును అనుబంధపుటకు అధికారమును, ఉత్తరపుటను మున్నగు వానిని వారికుమార్తెయగు నర్వీక్ రాణిగారికి తోడ్పెట్టా రొసంగిరి.

హిందూ దేశమునందు సహకారము

లండను, నవంబరు 14:—బి. ఏ. కాలిన్సుగారు తూర్పు ఆఫ్రికా సంఘమువారి సభయందు హిందూ దేశమునందు సహకారమునుగూర్చి మధ్యపుట ఆదేశమునకు పారిశ్రామిక విషయమున సహకారము అత్యవసరమని చెప్పిరి. సహకారపథములు లేక వ్యావసాయాభివృద్ధి గలగనలేదు. పరిపాలన విశేషప్రాముఖ్యము నొందినది.

“సిటీఆఫ్ కెయిరో” అను ఆంగ్లస్త్రీమరు

లండను, నవంబరు 14:—రంగూనునుండి లండనుకుపోవుచున్న “సిటీఆఫ్ కెయిరో” అను స్త్రీమరు దారిలో “ఎంప్రోవ్” అను గ్రీకుస్త్రీమరుతో డిక్టోని మునుగుడ్డిలిలో ప్రాన్సులోని డ్రెస్టురేవులోనికి వచ్చినది. గ్రీకుస్త్రీమరు మునిగినది. దానిలోని వారు రక్షింపబడిరి.

అధిని వేశములందు మనుష్యబలము

లండను, నవంబరు 14:—అధినివేశముల నుండి అత్యధికమగు మనుష్యబలమును సంపాదించుటకు అధినివేశ కార్యాలయమువారు ప్రయత్నింతురని ప్రజాప్రతినిధిసభలో బోనిస్లా గారు చెప్పిరి.

ఇండియాలో సైనిక సేవావకాశము.

లండను, నవంబరు 14:—స్వచ్ఛంద సైనికుల సంకమ ఆధికముగ చేర్చుట కవకాశములు కలవాయను విషయమును గూర్చి ఇండియా పోరతనమువారితో నుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో చేంబర్లైనుగారు నడిపిరి. సేవకుందులగుగూర్చి గూడ పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి.

బెర్లియము వారికి ప్రవాస శిక్షలు

లండను, నవంబరు 15:—బెర్లియము ప్రజలను ప్రవాస నుంపుట మిక్కిలి శాస్త్రవిషయము. ఇదివరకు జర్మనులు శిక్షింపవారులును బెర్లియమును పిలిచేదుగావు. బెర్లియములు పినినిగూర్చి బెర్లియ ప్రజలను సన్నిహితులై బ్రిటిషువారు బలపాత్రుని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగారు నడిపిరి.

ముంచబడిన స్త్రీమరులు.

లండను, నవంబరు 15:—“నార్తా”, రాబు క్లిఫ్ అను బ్రిటిషు కాకలును “ఆస్ట్రీయ” అను స్త్రీమరు స్త్రీమరు రీగ్నాగు, ప్రెజిడా అను డెన్మార్కు కాకలును ముంచబడినవి. రీగ్నాగులోని నావికులను 21 మందిని జర్మనుజలాంతర్గామి యొక ఘోరము నాకలో నెక్కించి వీగోలో దింపినది.

రోడ్డు ఎక్స్టేటు చట్టము.

లండను, నవంబరు 15:—పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నీ చట్ట ముమోదింప బడినది.

మునిగిన బ్రిటిషు నౌకలు.

లండను, నవంబరు 15:— 30-9-16 వ తేదీకి అన్ని కారణముల వలనను మునిగిన 1000 టన్నులకు వైబడిన నౌకలు 100 కి 2½ వంతు తేలికవి.

ఇండియా ఆఫీసు మిలిటరీ కార్యదర్శి.

మేజర్ జనరల్ సర్ హార్బర్టు వాఫున్ కాప్ కె. సి. ఎం. జి., జి. సి. బి., సి. ఎస్. ఐ., గార్లు ఇండియా ఆఫీసు నందు మిలిటరీ కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

ప్రాన్సు

సోముయ్యధ ఫలము

ఆంస్టర్డామ్, నవంబరు 15:—యధోపకరణముల సామగ్రిని నూతనవిధమున విశేషముగా చేయుచున్నారని బెల్జియము తంలివార్తలు నడుపుచున్నవి. యధోపకరణ నూతనాధ్యక్షులు ఈ కార్యమును నిర్వహించుచున్నారు. సోముయ్యధము నందు మిత్రవంధులివారి యధోపకరణముల ఆధిక్యమును జూచి ఈచర్య అవలంబించుచున్నారని జర్మనులే యొప్పుకొనిరి. యధోపకరణయధాధ్యక్షుడు మజియిద్దరి సాహాయ్యముతో జర్మనీదేశమునంతను యధోపకరణ కార్యగారముగా నేర్పజచి మందుసామగ్రి మున్నగువానిని తయారు చేయించుచున్నాడు. అతని సహాయకులు ఇద్దరిలో నొకరు మాడ్డిబర్గ్ లోని గ్రూస్నెక్ కార్యగారమునకధిపతులు. రసాయనశాస్త్రము వ్యావసాయక శాస్త్రము మున్నగువానికొకట సేవారంగము నుండి మహాపండితులను రావించిరి.

నలము నాక్రమించుట.

లండను, నవంబరు 15:—ఆంకరు కుత్తరమున నిన్న పట్టుకొనబడిన నలము రాత్రి ఆక్రమింపబడినది. చాలమందిని పట్టుకొంటిమని జనరలు హెసుగారు తెలిపిరి.

బోకోర్ సర్ ఆంకర్ పురము

బ్రిటిషువారి వశమగుట.

లండను, నవంబరు 15:—నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేసుగారిట్లు ప్రకటించిరి.—బోకోర్ సర్ ఆంకర్ అనునలమును మేము వశపఱచుకొంటిమి. మన ఖైదీలు 5 వేలకు ఎక్కువగా గలరు. ఇంక ననేకులు వచ్చుచున్నారు. బట్టిడి వార్తలనొకరు తూర్పు ముఖముగా మేము ముందుకు సాగుచు మా కార్యమును కొనసాగించుకొంటిమి. ఈ ప్రాంతమునందు 80 మంది ఖైదీలు పట్టుపడిరి.

సెయింటు పియర్ డివియన్

బ్రిటిషు వారి స్వాధీనమగుట.

లండను, నవంబరు 14:—యధోరంగము నుండి రైటరు విశేషుడు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:—నిన్నటి దినము బ్రిటిషువారు జయించిన సెయింటు పియర్ డివియన్ అతి ప్రాముఖ్యమైనది. శత్రువులు ఇక్కడ తమ ఫిరంగి సామగ్రిని ఒక ప్రవాహము నుండి సులభముగా దెప్పించుకొనుచుండిరి. మిగిలిన మాంటును రెండు వైపులనుండి ముట్టడించుచున్నాము. శత్రువులలో పట్టుపడిన ఖైదీలను విద్యుత్తులతో జేయబడిన ఖైదుకొట్టులో నుంచితిమి. ఖైదీలలో సైనికుల నొక చోటను సైనికోద్యోగులను ఒకచోటను నుంచితిమి.

బ్రిటిషు అవస్కందము.

పారిసు, నవంబరు 14:— బ్రిటిషు సేనారంగమునందున్న పరాసువిశేషుడు అమిన్సునుండి యిట్లుతంలివార్తనుచ్చుచున్నాడు.—కాలమాన వైపరీత్యములవలన ఇబ్బందులు కలిగినను బ్రిటిషువారు తమ అవస్కందశక్తిని దృఢముగా నిలుపుకొని పనిచేయుచున్నారు. తప్పిలుప్రాంతము అంత ముఖ్యమైనది గాదు. బోమాంటు ఆంకర్ మ్యూలిక్ పంక్తిని భేదించుటయే బ్రిటిషువారి ముఖ్యకార్యము. బ్రిటిషువారు శత్రువులపై ఆకస్మికముగా బడుటచే వారి యుత్సాహమున కంతములేదు. ఆంకర్, బోమాంటు హామెల్లకు నడుమ 5 జర్మనుకందక శ్రేణులు విద్యుత్తులతోతీతములై ఏర్పడుపబడియున్నవి. బోమాంటుహామెల్ అనునలము ఫివ వెలుకంటె బలియమైనది. 4 మైళ్ళ సేనాముఖముతో బ్రిటిషు పదాతిసేన శత్రువులపై ఆకస్మికముగాబడి ఫిరంగులను బ్రయోగించెను. శత్రువులు దీనికి సరకు గొనకతమ కందకములం దూఱుకొండిరి. బ్రిటిషువారు కందకములను బ్రవేశించి అనేకులను ఖైదుచేసిరి. శత్రువుల నాలుగవ పంక్తిని 18 నిమిషములలో భేదించి బ్రిటిషు వారు కార్యమును సఫలీకృతము జేసికొనిరి. సేనా యుద్ధరంగమును వదలివేసి వచ్చుచుండగా బ్రిటిషువారు శత్రువులను వెంటదలుముచు, విపరీతాగ్నివర్షమును గురిపించు చుండిరి.

జీబ్రగ్ మీద విమానముల దాడి.

లండను, నవంబరు 15:—ఈ దినము కొన్ని బ్రిటిషు వాయువిమానములును, నౌకావిమానములును జీబ్రగ్, ఆఫ్రికాదండలందున్న శత్రు నౌకాశ్రయములమీదను, నౌకలమీదను బొంబులనువేసెను. కొన్నిచోట్ల ప్రళయాగ్ని కనబడినది. మన విమానములు సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి.

ప్రాన్సు, ముసల్మానులు

పారిసు, నవంబరు 14:—మెక్కా గ్రాండ్ పెరిఫ్ గారు పంపిన రాయబారులు బ్రయండుగారి ముసల్మాన్ విషయ మంత్రవర్గసభకు వచ్చిరి. తరువాత వారు బ్రయండుగారి యింట విందునొందిరి. ముఖ్యమంత్రిగారు వీరిని కలలోనియలుగా గౌరవించి ఆఫ్రికాలోని పరాసుసంస్థాన సేనల ధైర్య సాహసములను బోగడిరి.

పరాసు సేనాముఖమును ముట్టడించుట.

పారిసు, నవంబరు 15:—నిన్నటి రాత్రి యిట్లు ప్రకటింప బడినది:— సోము నది కుత్తరమున శత్రు ఫిరంగులు ప్రహ్వించి, బ్రెషీన్ లా మేననెట్టి ప్రాంతములందు శత్రుఫలములను ముట్టడించె. పరాసు సేనలు శత్రువులకు వెంటనే ప్రతిక్రియ సలిపెను. ఆగ్నేయరంగము నందు జర్మనుగని యొకటి తొలచి నలోను మేమాక్రమించు కొంటిమి. వెడ్డున రంగము నందు డోమంటువాన్ ప్రాంతముల స్వల్పమగు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది.

పరాసు వారి ప్రోటనము

పారిసు, నవంబరు 15:—సెంటు పేటర్సు వీసతుఅడవి ఉత్తరభాగమునకు మేము వెల్లితిమి. జర్మనులు ఫిరంగులను గాల్చి తలపడిరిగాని మేము వారికి చాల నష్టమును గలిగించి పారదోలితిమి. కొద్దిభాగము శత్రు సేనమాత్రము ప్రెస్నీరి యొక తూర్పుననున్న ఇండ్లను చేరెను. రంగముం దంతటను ఫిరంగులను కాల్చిరి.

ఇటలీ

“అరేబియా” నౌక.

రోమ్, నవంబరు 15:— “అరేబియా” నౌకలోనివారు 12 మంది ఇక్కడదిగిరి. 15 నిమిషములలో “అరేబియా” నౌక యెగుటు 5 మిత్రమండలి నౌకలు “అరేబియా” కట్టెదుటదూరమున కనబడుట అత్యాశ్చర్యమును గొలిపినది. “అరేబియా” నౌకాధిపతి కర్నల్ హెన్రీ కొల్లేటుగారి సాహాయ్యముతో కట్టుకడపటివఱకు నౌకమీదనే యుండి అందఱును రక్షింపబడునఱకు గాచుకొని యుండిరి. తరువాత నౌకాధిపతి నీటితో నిండియున్న యొకచిన్న పడవలోనికి దుమికి తప్పించు కొనెను. అతడును కర్నల్ కొల్లేటు గారును గాక మరి 10 మంది దిగిరి.

అమెరికను ప్రయాణికును చెప్పుసంగతులు

మాట్లా, నవంబరు 14:— “అరేబియా” నౌకలో ప్రయాణము చేయుచుండిన పాల్ హావర్ అను అమెరికా దేశీయుడు ఆనౌకను ముందు తెల్పుకయే ముంచివేసిరిని చెప్పెను.

బాల్యము

రొమేనియా రంగము.

లండను, నవంబరు 15:—రొమేనియా లిట్ట ప్రకటించిరి:—స్టేనియో ఓయిటజ్ లోయలందు మేము శత్రువులను వెంబడించుచు సరిహద్దును దాటితిమి. 80 మంది ఖైదీలు పట్టు పడిరి. డ్రోగస్టవీలి యొద్ద శత్రు ప్రయత్నములు వ్యర్థము లయ్యెను. ఆల్బుజాల్ లోయలందు శత్రువులకు సేనాసహాయ ముకచ్చి వారు ముమ్మలను కొంత దూరము వెనుకకు నెట్టిరి. డ్రోబ్రాజారంగమునందు మేము విజయము నొంది డాన్యూబు నదివైపున బోసిక్ పురమును పట్టుకొంటిమి.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 15:—నరజూకా నదియొడ్డుననున్న లిట్టజిల్లా యా గ్రామమునకు తూర్పుననున్న కందకముల నుండి శత్రువులను పారదోలితిమి. ఓటజులోయలో రుమేని యావారు శత్రువులను పారదోలిరి గాని జర్మనులు సహాయ పడుటవలన శత్రువులు తిరుఫలీ, అల్బు, జుయలు లోయలలో రుమేనియనులను వెనుకకు పంపిరి.

ఇవెను.

లండను, నవంబరు 14:—సెర్బియావారు పట్టుకొనిన ఇవెను. మొనాస్టిరుకు తూర్పున 17 మైళ్ళలో నున్నది.

సెర్బియను విజయము.

లండను, నవంబరు 14:—సెర్బియనులిట్ట ప్రకటించి రి:—కర్నెరీకా నదివై జర్మనులు బల్గేరియనులవై మహాయుద్ధము సలిపితిమి యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది. అనేక కందకములు కొంతకాలము మాయధీనమునను, కొంతకాలము శత్రువుల యధీనముననుండి ప్రతినిమిషమును మారుచున్నవి. పెషిన్యా యొద్ద శత్రుముఖ్యప్రదేశము నాక్రమించుకొంటిమి. దినమంతయు యుద్ధము జరిగిన వెనుక శత్రువు లనేకులు పట్టుపడిరి. మఱి నేయినుండి ఖైదీలనుగూడ పట్టుకొంటిమి.

సల్వాదికా బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 15:—కరటాలీయొద్ద చేరిన శత్రువులను మేము తరిమివేసితిమి.

శత్రువుల ఖైదీలు.

పారిసు, నవంబరు 14:—తూర్పురంగమునుండి తంతి వార్త వచ్చినది:—కర్నెనదికిని, వెస్సానరకుసునకు నడుమ తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. 10, 12 తేదీల నడుమ పరాసు వారును సెర్బియనులును 1447 మంది ఖైదీలను, 8 పెద్దఫిరంగులను, 17 మరఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

బల్గేరియనుల సహాయసేన.

లండను, నవంబరు 14:—వార్ష వైన్ గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—బల్గేరియనుల కింక సాహాయ్యసేన రాజుల దనియు, పరాసు పదాలిసేన పురోగమనము సలుప లేకుండు రీతియు జర్మను లొక యుద్ధపును బల్గేరియనులకు బంపిరి. బల్గేరియనులు చాల లోతుగా కందకములను ద్రవ్వ కొని తమ స్థానములవై ఘట్టడి జరుగకుండ జూచుకొన వలయును. పరాసువారు బల్గేరియనులను ఓడింపజాలరని నమ్మ నలయును. సెర్బియను సేనాముఖమువద్ద సెర్బియను లెక్కువ మంది లేరని యాయుధైరువునందు చెప్పబడినది.

బాల్యము, ఇటలీరంగములు.

లండను, నవంబరు 14:—“పెటిట్ పారిసన్” పత్రిక ట్యూరిన్ విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—జనరల్ జాఫర్ జనరల్ కెడొర్నా గాల్గ సమావేశమునందు సెలొనికా ఇటలీ అవస్థాంధములను గూర్చిన విషయములు చర్చింపబడినవి. ఈ రంగములందు మిత్రమండలివారు శత్రువులవై నాకస్మికముగా బడుదురు.

సాముహ్యగుగారి రాజీనామా.

ఒటావా నవంబరు 18:—సాముహ్యగుగారు రాజీనామానిచ్చిరి.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా మంత్రివర్గము

మెల్బోర్న్, నవంబరు 15:—హ్యూగ్సుగారు ముఖ్య మంత్రిపదవి గాక తక్కిన పదవులకు నూతన మంత్రివర్గము నేర్పించిరి.

ఆస్ట్రేలియనుల ఋణము.

మెల్బోర్న్, నవంబరు 14:—వస్తువులను కొనుటకు సమ్మతిపత్రముల మీదను, తనకా పత్రములమీదను మాత్రమే సామ్మి నిచ్చుటకు కొంతకాలము ఆస్ట్రేలియనుల కొనగబడుచున్నది. తనకామీద తీసికొనిన అప్పును చెల్లించుటకు పైని కులకు యుద్ధానంతరము 6 మాసములవఱకును వ్యవధి ఈయబడును.

విల్లండు

సర్ బ్రయన్ మేహాగారు.

లండను నవంబరు 14:—సర్ బ్రయన్ మేహాగారు విల్లండుకు వచ్చిరి.

సేనా యోగ్యులు.

లండను నవంబరు 14:—161 వేలమంది విల్లండు ప్రజలు సేనాయందు జేర్చుకొనుటకు తగిన ఈడుగల వారు.

ఈజిప్టు

శత్రు విమానములదాడి.

కెయిరో, నవంబరు 14:—శత్రువిమానములు ఈజిప్తయము కెయిరోవై బాంబులువేసెను. కొంతనష్టము గలిగినది. మొత్తముమీదగలిగిన నష్ట మత్యల్పము.

రుష్యా

పోలండుదళ.

వెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 15:—పోలండును గూర్చి ఆస్ట్రేలియను జర్మనులు చేసిన ప్రకటనము అంతజాతీయ సంధి నూత్రములకు విరుద్ధముగా నున్నదిగాన ఆప్రకటనము చెల్ల నేరదని రష్యనులు ప్రకటించిరి. పోలండు రష్యాలోనొక భాగము, రష్యాలోని పోలండుసభ్యులు ఆస్ట్రేలియను జర్మనుల దురహంకారమును బలముగా నాక్షేపించుచున్నారు.

జర్మనీ

జర్మను చక్రవర్తి జ్యేష్ఠకుమారుడు.

లాహోరు, నవంబరు 15:—జర్మను చక్రవర్తి జ్యేష్ఠ కుమారుడు వెడ్డను రంగమును వదలివెట్టి ఆల్బేలునది సేనాధి పత్యమును వహించెనని పారిస్ నుండి వాయువార్త వచ్చినది.

బెర్లిన్ బాగ్దాదు మార్గము.

ఆంధ్రగూమ్, నవంబరు 14:—బెర్లిన్ బాగ్దాదు మార్గమును పూర్తిగా నేర్పజుచుటకు బాస్రాను జర్మనులును తురుష్కులును త్వరలో పట్టుకొనవలయునని “హంబర్గ్ నెక్రెట్ న్” పత్రిక వ్రాసినది.

అమెరికా

బెల్జియమువారిని ప్రవాసమున కంపుట

వాషింగ్టను, నవంబరు 15:—అమెరికావారు బెల్జియమువారి పట్ల నత్యధికమగు సానుభూతిని కలిగియున్నారు. కాన వారిని ప్రవాసమున కంపుట అమెరికా మున్నగు తటస్థ దేశములలో చాల నాగ్రహమును కలిగించునని హెరువాను బెతుమను హాలోలెగుగారికి తెలుపవలసిన అమెరికా దౌతసమువారు బెర్లినులోని అమెరికా రాయబారికి వ్రాసిరి.

చీనా

చైనాదేశపు కూలివారిదళపు అధిపతి.

లండను, నవంబరు 15:—తెఫ్టి నెంటు కర్నలు బి. సి. థెయిర్ ఫాక్సుగారు చైనాదేశపు కూలివారల దళముల కధిపతులుగా నియమింపబడిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి వార్తలు.

మొసఫాఠేమియాలో మెడికల్ సర్వీసునందున్న సర్ పార్థి లూకిస్ గారు బొంబాయికి వచ్చిరి. కలకత్తాకు పోవుచున్నారు.

మెయిలు స్టీమరు.

మూల్ టాన్ అను మెయిలు స్టీమరు మంగళవారము సాయంకాలము ఏడుగంటలకు నూయజు చేరినది.

దేశీయ తంతివార్తలు

(నూ విలేఖకుని వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త.

సింలా నవంబరు 15:—14 వ తేదీగల ఈ తంతివార్తను ఇండియా మంత్రిగారు పంపిరి.

ఆంగ్లరంగము.

ధీపవెలుకు ఈశాన్యమున 1-10-16 న బ్రిటిషువారు పట్టుకొనిన రెజినాకందకములలో కొరవడిన భాగమున 1000 గజములను తూర్పుభాగమున బ్రిటిషువారు వశపరుచుకొనిరి.

పరాసు రంగము.

సెయిలీసెలు గ్రామము పూర్తిగా పరాసువారి వశమైనది. వారు బెర్నూ నాటుయొద్ద తలపడిన జర్మనుల నోడించిరి. ఇటలీరంగము.

మంచును వర్షము నధికమగుటచే సమగ్రము సాగలేదు. కాకోలో ఇటలీవారు సేనలనుసరుపంకికి దెచ్చి స్థానములను బలపరుచుకొనిరి.

రష్యారంగము.

బాలగోవిచి కుత్తరమున 14 మైళ్ళలో స్క్రిబో వాకు పడచుటనున్న కందకములలో కొంతభాగమును రష్యావారు మరల వశపరుచుకొనిరి. మారజోకాకు తూర్పున ప్రబల యుద్ధము జరుగుచున్నది. నలికు కుత్తరమున కొంత రష్యాసంక్తి శత్రువుల వశమైనది.

రుమేనియారంగము

పశ్చిమమున రుమేనియావారు స్థానమునందంతటకు కాపాడుకొనిరి. ప్రహోవాలోయలో ప్రదలు కనుమ ప్రాంతమున శత్రువులు తలపడి యోడిరి. జుయలులోయలో రుమేనియావారు వెనుకకు పోవలసి వచ్చినది గాని ట్రోటనులోయలో ముందుకుకు బోయిరి. ఉజిలులో శత్రువులు రి సానులు తలపడగ నోడించి పర్వతోపరిభాగముల నాక్రమించిరి. డ్రోబ్రుజాలో నింకను ముందుకుకు బోయిరి. డాన్యూబు నదికి కుడితట్టున టకల్సు చెప్తరు గ్రామములను నల్లరముద్రము దరి నున్న గోను సెపును రష్యానుమేనియా సేన లాక్రమించెను.

సెర్బియారంగము.

పోలగులో సగముభాగమును చతుస్థానములను సెర్బియావారి వశమైనవి. శత్రువుల కపరిమితమగు నష్టము కలిగినది. వారు 600 మందిని వదలిపోయిరి. బ్రిటిషు నాకావిమానములు బల్లరు విమానకాలలవై గుండ్లను నదలెను.

బర్మా

బర్మా విశ్వవిద్యాలయము

రంగూను, నవంబరు 15:—దౌతసమువారి కర్తాకాలలో 81-8-1916 వ తేదీనాటికి 567 మంది యుండిరి. 47 సంవత్సరమున 991 మంది మాత్రమే యుండిరి. ఈ కర్తాకాలలోను బాప్టిస్టు కళాశాలలోను విద్యార్థుల సంఖ్య నానాటికి హెచ్చుచున్నది. గాన బర్మాకు విశ్వవిద్యాలయ చువనకు మని నిశ్చయించి చట్టమును స్థానిక శాసనసభచే నామోదించి ఇండియా దౌతసమువారికివంపిరి. ఇటీవల బర్మగుగారు సిక్ఖాకు వెళ్లినపుడు ఇండియా దౌతసమువారితో నాలోచించిరి. హంటుగుగారును సెక్టరు మేనిగుగారును ఇండియాలోనున్న విశ్వవిద్యాలయములను చూచినచ్చి రావలసిన కట్టడములు మున్నగు వానిని గూర్చిన వివరములు తెలిపిరి. 414 య కరముల భూమి నిర్మయింపబడినది. దానిని కొనుటకు సామ్మి సమకూర్చబడుచున్నది. ధనలోపములన ప్రస్తుతము కట్టడములను కట్టుట కవకాశము కనబడుట లేదు. 4-5 సంవత్సరములలో నీవని పూర్తి కాగలదు. న్యాయవైద్య శాస్త్రకర్తాకాల లేర్పరుపబడును.

ఒక సైనికునిపై కేసు.

రంగూను, నవంబరు 15:—పూర్వము సైనికుడుగా నుండిన బర్మెల్ అనునతడు కిచెనో ప్రభువు సహాయనిధి కేసుకు చందాలను పేరట నొక గావితాను తయారుచేసి కొంత సామ్మిను వసూలుచేయుచుండెను. దానికి మేజర్ వల్లెస్. కెన్నింగ్సు అనునతడు కొకిదారుడును కార్యదర్శియును నటించిరిగా ఈ సేరుగలవా డెక్లరుకు లేకుండెను. అతనిని పట్టుకొని జామీనుమీద వదలివెట్టిరి. వైషమ అక్రమములకు ఆమె వ్రమును పంపిరిని బర్మెల్ చెప్పెనట. కేసు జరుగుచున్నది.

దేశద్రోహి పాటిపోవుట.

రంగూను, నవంబరు 15:—నాంగ్ సక్ న్యాక్ అను దేశద్రోహి అండమాను దీవులనుండి పాటిపోయెను. అతనికి అక్కడ జన్మాంతరవాస కేసు విధింపబడియుండెను.

దక్షిణ హిందూ సానము.

ఒక మానవత్వపు దావా.

దెంగళూరు, నవంబరు 15:—దెంగళూరులో వి.ఆర్. అయ్యంగారు “సెంట్రల్ ఇండియా ఆఫ్ కామన్స్” అను పాఠశాలను 1909 లో నేర్పరచి చాల అభివృద్ధికి తెచ్చిరి. ఆ పాఠశాలలో ఆంగ్ల ఇండియన్ బాలికలే హెచ్చు మంది నడుపుచుండిరి. అందు కలన ఆయనకు నెలకు దామాషాను రూ 800 లు వచ్చుచుండెను. అమెరికా ఇంగ్లాండుదేశముల విద్యాప్రతిష్ఠాపనము లీపాఠశాల నామో దించెను. 13-11-15న యువకులు పాఠశాలలో నల్లరిచేసిందిగున నాటికి తరగతిని మూసివేసి అల్లరిచేసినవారెవరో తెలుట కాలన అతరగతి కిదాగ్గినవలకుమాత్ర ముద్దేశించి ఒకనోటి ను కట్టెను. దెంగళూరులో లేడికట్టన వైద్యశాలలో దాన్య రుగానున్న కే. ఎల్. కె. గారి కుమార్తె మృత్యువు కెట్టి కన్య 13-11-15 న ఆలయగతికి వచ్చియుండెను. ఆమె 18-11-15 న ఆనోటినుప్రతి వ్రాసికొని తల్లికి చూపెను. మైసూరు ఆంగ్లయిండియన్ సంఘమునకు దాన్యదర్శియగు జి. శ్యామయ్యగారికి ప్రెస్విటేరియన్ చాలకాలమునుండి విరోధము గలను, కాన లేడినతి కట్టతో నాలోచించి తానున కన్యయు జూరయ్యగారును కలసి పాఠశాలకు వచ్చి ప్రెస్విటేరియన్ తూలనాడి నీపాఠశాలను భ్రంశము చేసెదను. ప్రింటె నరుని గాకుండచేసెదను. ప్రతికలలో వ్రాయించెదను. ము స్సలిష్టులతెచ్చినది దెవరించెను. ఆమాట తప్పుకుండ తల్లియు కన్యయు తమ సంఘమునా రెండరికిదత్తును బోయి ప్రెస్విటేరియన్ గారు తెలిసిన మాటలుచెప్పి ఆంగ్లయిండియన్ సంధరిని ప్రెస్విటేరియన్ అవమానపడె నను విషయమున బాత్రికత్తడికింద మార్చిరి. కేట్లనతి 20-11-16 న నురల ప్రెస్విటేరియన్ దెవరించెను. దాన్యర కేట్లగారు 22 వ తేదీని ప్రెస్విటేరియన్ దెవరించెను. వీరిందరును కలసి దెయిరీ పోస్టుప్రతిక ప్రత్యేక విలేఖకుడు బాబ్జింపునగా దాన్యరా ప్రతికవారి నాగోచన యడిసి వారికలహమీద కేట్లకన్య 22-11-15 న డిప్రీక్టు కేట్లకేట్ల కేట్లలో 21/1915 కేసు దాఖలు చేసెను. వా రందరు కుట్రబుచ్చి కేసును నిలుప ప్రయత్నించిరి. ప్రతికలో 19-12-15 న ప్రతికూలముగ వ్యాసమును ప్రకటించిరి. కాని 22-12-15న కేసు కొట్టివేయబడెను. ఈ కేసుకలన పాఠశాలలో విద్యాధికుల సంఘ 92నుండి 23కి తగ్గిపోయినది. అపకీర్తి వచ్చి నది. హాపతి చెడినది. నష్టము వచ్చినది. యువతీజన క్రైస్తవ సంఘమువారు తీర్పు చెప్పబడిన వెంటనే క్రైస్తవ వాణిజ్య పాఠశాల నేర్పరచిరి. ఈ నష్టమునకుగాను రూ. 15300ల నిచ్చుకొనకలనని ప్రెస్విటేరియన్ కేట్లకులుంబునువారికి నోటిసు లను పంపెను. దానిమీద జరపయ్యగారు 138/1916 కేసును దాఖలుచేసెను. దానిని కొట్టివేసిరి. అతడును కేట్ల కుటుంబము వారును ఆలోచించి నురల 214/1916 కేసును తెచ్చిరి. దానిని కూడ కొట్టివేసిరి. కాన 1 కేట్లకన్య 2 కేట్లనతి కి దాన్యర కేట్ల 4 జూరయ్య 5 దెయిరీ పోస్టు సంపాదకుడు, వల్లింపునగాన్యర కన్యపరమాము రు 12,500 ల నిష్పించకలనని ప్రెస్విటేరియన్ జిల్లా అడ్మినిస్ట్రేటర్ దావాచెప్పెను. ఈ నెల 1 వ తేదీని మీరింగు దరిగినది. వారిపక్షమున ఎల్. శ్రీ ని వా స అయ్యంగారు వేంకటాచారి, మందర రాజునాయుడు, వీరసామి అయ్యంగారు వ్యావహారులు. 1-2-3 ప్రతివాదుల పక్షమున మార్క ప్రకాశరావుగారు 5 వ ప్రతివాది దెయిరీపోస్టు పక్షమున దాన్యరగారును వాయిదాకొరిరి. 4 వ ప్రతివాది జరపయ్య గారు తాను విద్యదేను కానని పీటిషను దాఖలుచేసెను. కేసు 20 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

ఉదయపురము

ఉదయపురము నందు రాజప్రతినిధిగారు.

ఉదయపురము, నవంబరు 15:—ఉదయపురమున గాను ఒక విందునందు రాజప్రతినిధికి వీందు నొసంగుచు వారి ప్రభువు హక్కులనుకలను వారుఉదయపురమునకువచ్చుటకుగిరి. అతరగతిని, వారు దేశము బాగుగా భరించి నవ్యభలగిరి కైయెచ్చు కామునా సందర్శించుట సంతోషకరమనియు చెప్పిరి. రాజప్రతినిధిగారు శ్రీమహారాజుగారికి బ్రహ్మచర గావుచు భాను సోమూడేశమునకు వచ్చినది మెకలు చూ ట్రాన్స్మిని నివాసాధికారును రాజప్రతి రాజ్యములందు ముఖ్య సంస్థానమున ఆరు ఉదయపురము సందర్శించుటకు రెను కనుగొముగ నిచ్చి ముండెడి దనియు భూమివాసలకలన నవ్యకో భవంతి మై యుండు కాలమున సంతోషమును కర్పించుట తమ కమితముగ సంతోషము నిచ్చినదనియు, సుసందర్భము

వలన తమకును, మహారాజుగారికిని పరిచయము వృద్ధియగు ననియు, సామ్రాజ్య భరణ విషయమునందు స్వదేశ సంస్థాన ము లలిప్రాముఖ్యములుగనుక వాని సుఖస్థితి నే తా మెప్పు డును గనిపెట్టి యుండుమనియు, యుద్ధవిషయమున మహా రాజుగారు చేసిన సాహాయ్య మద్వితీయ మనియు చెప్పిరి. తరువాత రాజప్రతినిధిగారు తమకును సంస్థానాధీశు లకును అన్యోన్య సహకార మభివృద్ధి కావలయుననియు, దాని కొరకన్ని విధముల బ్రయత్నించెద మనియు, సంస్థానముల యభివృద్ధికి దాము నిరంతరము తోడ్పడెద మనియు, సంస్థాన యులకును, తమకును అన్యోన్య సందేశములు లేక నిరంతరము స్వచ్ఛందము స్నేహభావ ముండుటయే తమ వాంఛయనియు నడిపిరి.

ఇటలీరంగము.

లండను, నవంబరు 15 —ఇటలీ వారిట్లు ప్రకటించిరి. గరిజయాకు తూర్పున పాకామోక్కి పర్వతమునద్ద ర శత్రు ప్రయత్నములు వ్యర్థమయ్యెను, శత్రువులు తీవ్రముగ అగ్నివర్ష ము కురిపించగ మేము కొన్ని కందకములను వదలి వేసితిమి. కాన్స్ ప్రభువు వై కొంతదూరము ముందునకు బోయితిమి. ప్రె సికోమీదను, బ్రీస్టిరీదను మనవిమానములు బాంబులు వేసెను.

బంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభ

అయ్యా! మా చీరుకు క్రిగ్రామమున కేపు 19 వ తేదీ ఆదివా రము ప్రభుబంగోలుతాలూకా గ్రంథాలయ మహాజనసభ. జయప్రదముగా జరుపుటకు సర్వప్రయత్నములు జరుగుచు న్నవి. మా తాలూకాలోని అనేక గ్రామములనుండి ప్రతిని ధులు విరివిగా వస్తురని సూచనలు కనబడుచున్నవి. కొన్నికొన్ని కారణములవలన ప్రకృతము మన దేశము నందు వ్యాపించుచున్న గ్రంథాలయోద్యమము సగృహముల నాకర్షించుచున్నది. కాని, దేశభక్త్యయమునకు ప్రధానాం గము లనదగు కష్టకులగు గ్రామముల కెంతయు సహకా రిగా లేదని పలువురు తలంచుచున్నారు. కాన గ్రంథాలయో ద్యమము వీరిని నాకర్షింపజేయుట కెట్టి ప్రయత్నములు చేసిన కృతకృత్యములను కాగలమో నిర్ధారణచేయుటకు ఆను భవజ్ఞులు కొందరు మాటలాడుదురు. ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకు లకు, 18 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రకాలమునుండియు భాజన వసతులు చేయబడును.

కోటు జయరామరెడ్డి
సుంకర వేంకట సుబ్బారెడ్డి
కార్యదర్శులు.

ఇవ్వడేదిగి సైయిన్ దేశపు ద్రాక్షపండ్లు
ధర పాను 1.కి రు 1.4-0
సైన్ సర్ కంపెని లిమిటెడ్, మద్రాసు.

The Viceroy at Udaipur.
Speeches at State Banquet.

UDAIPUR, November 15.
At a banquet here last night H. H. the Maharaja in proposing the toast of Their Excellencies expressed his great pleasure in being able to welcome their Excellencies to his capital on their very first tour. Their visit was an auspicious one coming at a time when owing to copious rains the lands had yielded a rich harvest and the natural beauty of Udaipur could be seen at its best. His Highness then very briefly alluded to the war and the pleasure which all felt at the successes of the Allies. He hoped that the Almighty might soon bring the struggle to an end granting a complete and glorious victory to the British Government and their Allies.
H. E. the Viceroy replied as follows:—
YOUR HIGHNESS, LADIES AND GENTLEMEN, Ever since my arrival in India it has been my eager desire to visit Udaipur, the home of the Premier Chief of Rajputana, the land of beautiful lakes and palaces, the scene of so many glorious deeds of chivalry in the past, the birth place of so many heroes, Khoman, Hamir Chonda, Kumba, Pratap, Raj Singh, to mention only a few. These are names of which any nation and any age might be proud. It was, therefore, with peculiar pleasure that I received from His Highness when he visited me in April last, an informal invitation to visit his capital. Uncertainty as to the agricultural situation of Rajputna prevented me at that time from giving a definite answer to the invitation. But the bountiful rains that have since fallen have removed all anxiety on that account and I rejoice to think that in visiting Udaipur now I am visiting a country with every prospect of an abundant harvest and of renewed prosperity before it. The visit also affords me the opportunity of improving my acquaintance with His Highness the Maharaja whose noble hospitality we are enjoying. The pleasure with which we looked forward to this visit has, I need hardly say, been fully realised and I shall leave Udaipur not only with the most delightful recollection of its charm and beauty but also with the hope that I have inaugurated a real friendship with a Prince whose loyalty is proverbial and who symbolises in his own person all that is most noble, all that is most chivalrous in the Rajput character. My interest in the Indian States in India is

naturally intense and I recognise their enormous value and importance in the scheme of the Empire. Their material value has been abundantly shown in the support which they have given so lavishly to the cause of Great Britain in the present war and I congratulate His Highness on the princely share that he has taken in the general demonstrations of loyalty and goodwill.
I feel that in any similar crisis that may occur I can always count on the co-operation of the Ruling Princes and Chiefs of India and the importance of this co-operation it would be difficult to exaggerate. I can assure His Highness that I on my part shall always do my best to preserve the dignities and privileges of his princely order and to assist the Indian Rulers in the development of their States and in solving the problems of administration with which they may be confronted. I claim only in return, that my friendly confidence shall be reciprocated, that trust shall be given for trust and that no shadow of doubt or suspicion shall rest between us.
Ladies and Gentlemen:—I have no more to say except to thank you for honouring the toast which His Highness proposed in such cordial terms and to call on you to join with me in drinking the health of our illustrious host, His Highness the Maharaja Sir Fateh Singh of Udaipur.

A Fight Between the Police and Dacoits.

CALCUTTA, November 16.
A Chandpur correspondent wires: There was a fierce fight between the river police and dacoits on Tuesday in which gunshots were exchanged. Of late several river dacoities were reported and the police took precautionary measures. On the 6th instant a river police patrol boat challenged a dacoits' boat. There was a fight but the dacoits succeeded in taking away a police gun and some cartridges after wounding a constable. Since then the police have been taking vigorous steps to arrest the dacoits. On Tuesday the river Police Inspector of Chandpur with two Sub-Inspectors and a number of constables chased a boat occupied by dacoits in the river Megna. The dacoits resisted and both sides fired guns. There were six dacoits and while fighting they managed to reach the bank followed by the police boat. Both parties landed and the fight was renewed there. A large number of villagers joined the police party and succeeded in arresting after six hours' fight two notorious dacoits while four others escaped. The police recovered the gun and some cartridges which had been taken away by the dacoits on the 6th from the police patrol boat. One Chowkidar was shot in the right arm and was removed to the hospital.

A Daring Escape of a Prisoner.
A Flying Leap Through the Running Train.

CALCUTTA, November 16.
About ten days ago the Calcutta police arrested a Sikh named Sewah Singh who was wanted in connection with a political offence in the Punjab. He escaped from the police custody but re-arrested after an exciting chase. By the order of the Magistrate he was sent to Allahabad by mail on Monday in charge of a head constable and two constables. Information has been received here that while the train was going at full speed the accused who was handcuffed made a flying leap through an open window of his compartment and was soon lost to sight. No information has been received regarding the escort.

Arrival of the Mail Steamer.

BOMBAY, November 15.
The mail steamer "Caledonia" arrived here this morning at daylight with the mails of the 26th ultimo and 400 passengers among whom were Justices Teunon, Fletcher, Greaves, Walmsley and Chetty and Sir D. and Lady Milton.
The Postal Express trains for the Punjab, Madras and Calcutta leave between 11-30 and 12 noon.
The Postal Express train conveying the inward foreign mail leaves Bombay to-day at 11-40 hours.

The Great War Sale and Fete by
H. E. Lady Willingdon.

BOMBAY, November 15.
The Great War Sale and Fete organized by Lady Willingdon in aid of the Women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund, begins on Friday with auction sale of bales of cotton presented by the cotton merchants and mills. Their Excellencies the Governor and Lady Willingdon will attend the auction at Colaba cotton green in semistate. The fete the great auction sale and drawings for the monster lucky bag begin on Monday. The Governor and Lady Willingdon will arrive in state on each opening day. The town hall the grounds adjoining it and the Elphinstone gardens will be illuminated and arrangements have been made to provide a variety of entertainments. It is expected that the funds of the branch will be benefitted to the extent of Rs. 3 lakhs.

Election of a Mahomadan
Representative.

BANGALORE, November 16.
With the election of a Mahomedan representative for the fourth division the general election of the Civil and Military Station Municipality came to a close to-day. M. Hajee Oosman Sait was returned as a Commissioner to-day in the fourth division. He obtained 267 votes against 123 of Mr. Mahomed Yacoub.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, November 16.
General Haig last night reported, we have further advanced Northward of the Ancre. Prisoners we have taken total 5678. British troops have shown conspicuous skill and dash and fortitude. Success has not been won without hard struggle. Owing to the enemy's strong resistance and condition of ground, our losses considering our gain have not been high. One division advanced mile taking thousand prisoners at expense of 450 casualties. We have established positions won on Tuesday eastward of Butte De Warlenourt. Our artillery dispersed the enemy massing at one point for a counter-attack. Our aeroplanes successfully attacked an aerodrome, railway stations, and rollingstock.

THE GREAT WAR.

Progressive Operations on the Somme Front.

BEAU COURT-SUR-ANCRE CAPTURED.

Serbian Success Most Marked.

Indian Volunteering; Chamberlain Speaks.

[Reuter's Agency.]

Great Britain

City Liner in a Collision.

Greek Steamer Sunk.

LONDON, November 15.
The British steamer "City of Cairo" bound from Rangoon for London has put in to Brest in a sinking condition after collision with the Greek steamer "Empros" the crew of which were picked up.

Man Power From the Colonies.

In the House of Commons Mr. Bonar Law assured Mr. Wedgwood that the Colonial office influence would be directed to securing the largest possible man-power from the Crown Colonies.

Steamer Sunk.

LONDON, November 15.
CORINTH.—The steamer "Bernicia" has been sunk.

Chinese Labour Corps Command.

LONDON, November 15.
The "London Gazette" announces that temporary Lieut-Colonel B. C. Fairfax, Liverpool Regiment, has been appointed to the Command of the Chinese Labour Corps.

Co-operation in India.

Lord Islington's Views.

LONDON, November 15.
Presiding at a meeting of the East India Association at Caxton Hall at which Mr. B. A. Collins read a paper on "Co-operation in India", Lord Islington said that the application of co-operation to industry was of supreme importance to India. He believed that agriculture could in no way be extended more certainly and more rapidly than by co-operation. Co-operative credit was only a foundation. Co-operative sale and purchase were also essential parts of a complete system.

Eligible Irishmen.

LONDON, November 15.
It is officially estimated that there are 161,000 Irishmen available for military service.

Rani Granted Probate.

LONDON, November 15.
The Probate Court has granted the Rani Saheba of Wadhwan letters of administration for the will of her father, Maharaja Sir Goday Gajpati Rao of Vizagapatam.

Military Resources of India.

LONDON, November 14.
In the House of Commons Mr. Chamberlain stated that he was communicating with the Viceroy regarding the possibility of further developing the military resources of India voluntarily. He also stated that indigo investigation, if successful, would provide remedy for marketing of indigo in unsuitable form which was the main reason for investigation.

Deportations from Belgium.

LONDON, November 15.
In the House of Commons Lord Robert Cecil stated that deportations from Belgium were very grave matter. No greater outrage against civilisation had been committed even by Germany. Great Britain would support any representations made by Belgium.

Steamers Sunk.

LONDON, November 15.
The following steamers have been sunk: British "Sarah Radcliffe", Swedish "Astrid", Danish "Ragnar" and "Freja". Crew of twenty-one of "Ragnar" were placed by the German submarine on board a Dutch steamer and landed at Vigo.

Rhode's Estate Bill.

LONDON, November 15.
In the House of Commons Rhode's Estate Bill passed third reading.

Net Loss of British Steamers.

LONDON, November 15.
Mr. Macnamara stated that the net loss of the British steamers of over a thousand tons, during the war from all causes, to September 30th, amounted to only slightly over two and half per cent.

Captains of Sunk Steamers

CORUNNA, November 15.
Captain Curtis, of the torpedoed American steamer "Columbian," and the Captains of two Norwegian and one British steamers, which were also torpedoed, have arrived here after a week on board the submarine U14. Captain Curtis says that the Columbian carried 9,000 tons of cargo and a crew numbering 109. He stopped the vessel on demand, and was ordered to abandon the ship, which was then twice torpedoed. He complained of darkness, bad food and the smell of petrol on board the submarine. When he was allowed on deck he was watched by members of the crew with loaded revolvers. The submarine signalled to a Swedish steamer and ordered her to land the Captains at Corunna.

France.

Beaucourt-Sur-Ancre Captured.

Prisoners Still Being Captured.

LONDON, November 14.
General Sir Douglas Haig last night said in his communique: We have captured Beaucourt-sur-Ancre. Our prisoners number considerably over five-thousand and more are arriving. We made a successful local advance eastward of Butte de Warlencourt. All our objectives were gained and eighty prisoners taken there.

Bombardments on French Front.

Mine Crater Captured.

LONDON, November 15.
PARIS.—Last night's communique said:—North of the Somme the enemy artillery, to which ours vigorously replied, violently bombarded the region of Pressoire and a sector of Biaches-la-Maisnette. In Argonne, we occupied a crater created by a German mine. At Verdun there has been intermittent cannonading action in the region Douaumont-Vaux.

France and Mussalmans.

Grand Sheriff's Political Mission Honoured.

LONDON, November 15.
PARIS.—The Members of the Political Mission sent by the Grand Sheriff of Mecca were present at the session of Inter-Ministerial committee on Mussalman affairs held in their honour at the Ministry for Foreign affairs. Afterwards they had luncheon as guests of M. Briand and visited the hospital for Colonial troops at Nogent-Sur-Marnes. The Premier decorated the members of the mission and Colonials. He warmly praised the heroism of the French-African contingents whose loyalty, he said, had inseparably bound to France Mussalmans living under the protection of the French flag.

German Crown Prince.

Now Commanding in Alsace.

LAHORE, November 15.
A "Civil and Military Gazette" special cable quotes a Paris wireless message officially announcing that the German Crown Prince has left Verdun and is commanding in Alsace.

Serbs Capture Important Positions.

Enemy Suffers Enormous Losses.

LONDON, November 15.
A Serbian official statement says:—Sanguinary fighting took place on the 13th instant against the Germans and Bulgarians on the Cernareka. Engagements are continuing and several trenches have been repeatedly changing hands. We have definitely gained possession of important enemy positions near Tepavoi. At the close of the day the enemy had suffered enormously and were killed and wounded. We have taken a thousand additional prisoners mostly Germans, and important booty.

An Important Capture.

Assembly of Prisoners Described.

LONDON, November 15.
Reuter's correspondent at Head-quarters says:—The capture of St. Pierre Divion in the course of yesterday's attack, is important. It handicaps the enemy who obtained his ammunition and stores across a drift. The Laagish township of Miraumont has now become closely beset on two sides. A feature of the assembling of a large number of prisoners was corralling of them in advanced cages otherwise barbed wire compounds in a sheltered situation near firing line. Officers and men were in separate cages. The British casualties were many fewer than in the advance in July.

TELEGRAMS.

Paris Communique.

PARIS, November 15.
This afternoon's Communique says:—We progressed to the northern Spur of St. Pierre Vaast Wood after very intense bombardment. Germans strongly counter-attacked the positions captured by us on the 7th inst., from the sugar refinery at Abiaincourt to Chaulnes wood. Despite obstinacy of assault and large use of liquid-fire and tearshells, the enemy was repulsed with heavy losses though some hostile fractions managed to reach a group of houses east of Pressoire. Bombardment which we are effectively checking continues throughout the region.

French Correspondent's

Graphic Description.

Germans Surprised in Dugouts.

LONDON, November 15.
PARIS: One of the foremost French correspondents with the British Head-quarters telegraphing from Amiens says:—The army showed yesterday that its offensive powers have not been diminished by protracted fighting in bad weather. The Thiépval salient has always been an awkward point, and the British objective was to break Beaumont-Ancre-Schwaben line and aim repeated blows at the enemy. The British advantage in morale was increased by the element surprise. There were no fewer than five German trench-lines with barbed-wire entanglements between the Ancre and Beaumont-Hamel, and the latter was a much more formidable strong hold than Thiépval. A splendid dashing infantry attack on a four mile front succeeded to a brief but extremely violent artillery bombardment. The Germans, evidently thinking that the artillery firing was merely barrage, remained in their dug-outs and were captured in large numbers. The fourth enemy line had been rushed within eighteen minutes and all objectives were attained. When I left the battlefield, the correspondent concludes, the enemy was being pursued, hampered, and beaten and had not attempted to recover himself.

Ground Secured.

LONDON, November 15.
This afternoon's communique from General Haig says that the ground won yesterday north of Ancre was secured during the night. More prisoners have been taken.

The St. Pierre Victory.

Assembling of Prisoners.

LONDON, November 15.
The Beaumont-Hamel fortress system is described by correspondents as the strongest of the whole line, comprising an extraordinary maze of trenches and caves as big as Buckingham Palace, consisting of excavations and quarries in most of which the village was situated, and which were impregnable to the heaviest explosives. The British have hitherto won no such victory or against greater odds. The prisoners have a curiously pallid appearance, and it is a fact that dug-out existence coupled with fear for existence day by day have bleached many in Germany. The army attacking infantry were practically confined to Home troops, and the losses were comparatively slight. One English battalion took 300 prisoners, the battalion not suffering much more than 100 casualties.

RUSSIA.

Prussianisation of Poland.

Russian Protest.

PETROGRAD, November 15.
Russia has protested that the Austro-German proclamation to Poland violates the International convention signed by the Central Powers and is therefore null and void. Russia re-affirms that Poland is still a part of Russia. Polish members of the Council of Empire and Duma are strongly opposing Austro-German plan, declaring that it constitutes Prussianisation of Poland.

ROUMANIA.

Russian Communique.

LONDON, November 15.
A Russian Communique says:—We drove the enemy from the trenches he occupied east of the village of Lipitzadolnaia on the Narajuvka river. The Rumanians repulsed the enemy north and south of Oituz valley, but the enemy who has been considerably reinforced by the Germans pressed the Rumanians back at places in Tirfufai, Alt and Jiul valleys.

Rumanian Communique.

LONDON, November 15.
A Rumanian Communique says:—We are pursuing the enemy beyond the frontier in Slania and Oituz valleys and have taken eighty prisoners. The Enemy attacks at Dragoslavele have been repulsed. The enemy has been reinforced and forced us back slightly in Alt and Jiul valleys. We have progressed on the whole front in Dobradja and occupied the village of Bossie on the Danube.

British Air Raid at Zeebrugge.

LONDON, November 15.
The Admiralty announces that a squadron of naval aeroplanes and sea-planes heavily bombarded harbours and submarine shelters at Zeebrugge and Ostend this morning. Direct hits were secured on Eteller De La marine and in the proximate of power-station. Large fire broke out. Probably petrol store had been set alight. Machines returned.

ITALY.

American Passenger's Statement.

LONDON, November 15.
MALNA.—Paul Eanner, the only American on board the "Arabia" declares that the vessel was torpedoed absolutely without warning.

TELEGRAMS.

THE "ARABIA" DISASTER.

The Closing Scenes.

Indian Passengers Aboard.

LONDON, November 15.
ROME.—A dozen survivors of the Arabia have arrived here. The rapidity with which within fifteen minutes five allied ships appeared on the horizon and approached the Arabia at full speed is considered remarkable. Every praise is due to the Commander of the Arabia who with Colonel Henry Colgate, medicals, remained on board till he was sure that all have been saved. Then he jumped into a life boat which was full of water and had to be bailed out to be kept afloat. In addition to Colonel Colgate the survivors here include Major-General Altman, Colonel Green, Major and Mrs. A. A. St. Hill, West Midlands, Major Macpherson, Indian Political Service, Capt. the Honourable L. Lowther, Lieut. Bird, Medicals, and Mr. and Mrs. Toulmin from India. They were all proceeding to England.

Balkan Italian Offensives.

Agreeable Surprises Expected.

LAHORE, November 15.
LONDON, November 14.—The "Petit Parisien's" Turin correspondent says:—The Conference between General Joffre and General Cadorna led to decisions of considerable military importance, affecting the offensive from Salonika and the Italian offensive, which will shortly result in agreeable surprises. ("C. & M. Gazette").

Italian Announcement.

LONDON, November 15.
An Italian official announcement says: We drove back five determined attacks on the salient of San Marco, eastward of Gorizia, with heavy enemy loss. The Austrians opened heavy bombardment, whereupon we evacuated some exposed trenches. We advanced at several points on Carso. Our aircraft successfully bombed floating barges at Prosecco and pier at Trieste.

Egypt.

Enemy Airmen Bomb Cairo.

Several Casualties.

LONDON, November 14.
CAIRO.—Hostile aircraft in the forenoon bombed Cairo inflicting several casualties. Apparently the damage done was insignificant.

Greece.

Lively Artillery Firing.

Serbians Two Days Captures.

LONDON, November 15.
PARIS.—A despatch from the eastern army says:—That artillery firing has been very lively between the Cerna and Lake Presp. Booty captured by the French and Serbians between November 10th and 12th comprised twenty-five guns, eight of which were heavy guns, much other material and 1,447 prisoners.

No Reinforcements for Bulgars.

A German General's Views.

LAHORE, November 14.
LONDON, November 13.—Mr. Ward Price wires that an order of a German General, which has been found, tells the Bulgars not to expect reinforcements and prophesies that the French will not push their infantry. The Bulgars should dig themselves in sufficiently to resist a bombardment. They need not fear a defeat by the French, while on the Serbian front they are not out numbered.—C. and M. Gazette.

Serbian Capture.

LAHORE, November 15.
LONDON, November 14.—Even which had been captured by the Serbians is 17 miles due east of Monastir.—"C. and M. Gazette."

British Dispatch from Salonika.

LONDON, November 15.
A British despatch from Salonika says:—We shelled and dispersed the enemy concentration at Krastali yesterday.

CANADA.

Sam Hughes Resigns.

LONDON, November 15.—OTTAWA.—Sam Hughes has resigned.

Germany.

Germany's War Industry Reorganised.

Direct Result of the Somme Battle.

LONDON, November 14.
AMSTERDAM.—Inspired Berlin telegrams emphasise the tremendous reorganisation of Germany's war industry which is being carried out by General Groener, the new head of the war Department. They admit that it is the direct result of the Somme battle which showed the immensity of the munitions efforts of the Entente and especially of Great Britain. General Groener is treating Germany like a huge business firm and is organising all labour for army purposes assisted by one military and one technical chief of the staff. The latter is the former director of Gruson works at Magdeburg and he controls the iron and steel works. Chemistry and agriculture and other departments are under the control of high officers specially taken from the front assisted by numerous technical advisers.

Further Berlin telegrams add that the age limit of the German labour levy is from 16 to 60. Feeding will be organised in three classes—first, heavy manual labourers and brain workers, who will have the first call on fats,

meat and stimulants; secondly, lighter labourers, whose food will be regulated by the character of work; and, thirdly, aged and infirm, who will have the leavings. There is a prospect of a bitter controversy over the compulsory employment of women.

Australia.

The Austrian Moratorium.

Its Limitations.

LONDON, November 15.
MELBOURNE.—It appears that the Commonwealth moratorium applies only to mortgage or agreements to purchase and the court's leave is necessary before closing. The time allowed to soldiers to repay mortgages will be extended to six months after the war.

Australian Ministry Reconstituted.

LONDON, November 15.
MELBOURNE. Mr. Hughes has reconstituted the Federal Cabinet retaining the premiership.

MESOPOTAMIA.

The Berlin-Bagdad Programme.

Newspaper Recommends Recapture of Basra.

AMSTERDAM, November 15.
The "Hamburger Nachrichten" urges that the Turks and Germans must recapture Basra at all costs in order to complete and secure the Berlin-Bagdad programme.

United States.

Belgian Deportations.

Neutral Opinion.

LONDON, November 15.
WASHINGTON.—State Department has instructed the American charge of affairs in Berlin to inform Behmann Hollweg that Belgian deportations will have most unfortunate effect on neutral opinion particularly in United States which has welfare of the Belgians very much at heart.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 15.
The following telegram, dated the 14th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

British Front.

The British captured the eastern portion, 1000 yards in length of the Regina trenches, northeast of Thiepval below continuation of the length of the trench captured on the 1st October.

French Front.

The French completed the capture of Sailly Saillesel. The whole village is now in their hands. The Germans attacked south east of Berny, but were repulsed.

Italian Front.

Snowfalls and torrential rains have hampered the Italian operations. But they have straightened their line at places on the Carso and consolidated their positions.

Russian Front.

The Russian have won a part of the trenches lost west of Skrobova, 14 miles north of Balanovitchi. Severe fighting continues in east of the Marajowka. North of Nallic the enemy captured, lost and recaptured a section of Russian line.

Rumanian Front.

The Rumanians on the whole maintain their positions on the western front. They have repulsed several attacks in the important Prahova valley in the Predeal Pass region. They have had to retire slightly in Jial Valley. But they have made advances in Frotous Valley and after repulsing eight attacks in the Uzul, assumed offensive and occupied the mountain summits. Further progress has been made in the Dobruja, Russo-Rumanians occupying villages, Towals and Chesdar, on the right bank of the Danube and Gornesut on the Black Sea front.

Serbian Front.

The Serbians have carried powerfully organised positions of Chuk and occupied half of Polog. The enemy suffered enormous losses, left 600 prisoners. The British naval aeroplanes have bombarded Bulgarian aerodromes.

Inland Telegrams Rate Increased.

Device to Check Traffic Expansion.

SIMLA, November 15.
The despatch on field service of so many of the officials of the Telegraph Department has made it increasingly difficult to maintain the ordinary telegraph service, and the Government of India have, therefore, considered the necessity of adopting measures similar to those taken in the United Kingdom in order to relieve the pressure on the department, and in particular, to check for a period, the rate of traffic expansion. With this object they have decided that with effect from the 1st of December 1916 the tariff for ordinary private inland telegrams should be increased from 6 annas to 8 annas for a telegram of 12 words or less, the charge for every additional word being half-an-anna as before. While no assurance can be given that this tariff will be reduced at the end of the war, the question will then be reviewed with special reference to the financial position of the Telegraph Department.

Burma.

The Burma University.

RANGOON, November 15.
A Government resolution on the annual report of public instruction in Burma has the following interesting item on Burma University:—Undoubtedly one of the most

pressing educational needs of Burma is the creation of a Provincial University. The number of students on the rolls of the Government College, Rangoon, continues to increase rapidly and on the 31st March 1916, was 567 as co-operated with 3391 in the year previous. Numbers attending the Baptist College also show steady growth worthy of the province of Burma, but in defence to the strong local feeling expressed agreed to the proposal. The Bill has since been submitted to the Government of India and was subject of discussion during the recent visit of Sir Harcourt Butler to Simla with the result that the scheme is now at an advanced stage. Ultimate needs of the University have been considered as well as the pressing need for its early constitution. A deputation consisting of Mr. Hunter, C.I.E., and late Mr. Sector Morris has visited the principal Universities of India and their report on the nature of buildings required for the complete scheme is available. In addition a site of 414 acres has been carefully selected, funds for its purchase have been increased. On arrival in Burma Sir Harcourt Butler found a draft bill for creation of a University. Burma was well advanced, but owing to financial stringency there was no immediate prospect of a University being created. The members of the Educational Syndicate, fearing further postponement, might endanger the success of the scheme pressed for the passing of the Bills and for early formation of the University from the material already available in building, staff and organization of the two existing colleges. The University is to be expanded to its original dimensions as soon as finances permitted. His Honour did not consider an University on this modified scale to be provided and early steps are being taken for its acquisition. It is anticipated that the long cherished dream of a University for Burma will shortly be realised and in a few years commencement will be made to erect the University and other building necessary for its full development. Absence of any candidate for the B. L. Examination owing to its unsuitability to the requirements of Burma illustrates the need for a University with its courses of study in accordance with the provincial requirements. Still more striking illustration is the fact that there is not one Burman among 51 students attending the school for Hospital Assistants at Royapuram, Vizagapatam and Tanjore with the hope of a future medical service in this Province. The creation of a Medical College in connection with the excellent General Hospital in Rangoon for the training of Burmans for medical service in their own province will be one of the first problems to be considered when the University is constituted. At present attention in this respect is being concentrated on the Government Medical School for the training of Sub-Assistant Surgeon. It is at present supplying, but a small proportion of the numbers required to recruit this branch of the Provincial Medical Staff. Enlargement of the school, improvement of lecturing staff and reconstitution of the examining board are under consideration.

Notorious Outlaw Escapes.

RANGOON, November 15.
Nga Sun Nyan, a notorious outlaw in Sagaing District and who is known as the Robin Hood of Burma, is reported to the Rangoon Police as having escaped from the Andamans where he was serving a life sentence on two charges of attempted murder and for robberies.

A Bogus War Fund.

Soldier Charged in Rangoon.

RANGOON, November 15.
The Rangoon police have under further enquiry a case of alleged cheating against P. Burchell, an ex-soldier who has been admitted by the District Magistrate to a bill of Rs. 1500 with one surety. On information received yesterday Burchell's house was searched by the police and a list was found containing subscriptions to the sum of Rs. 2000 promised or collected for an alleged bogus fund noted therein as the General Lord Kitchener Relief Fund of which Major W. Jennings was Honorary Secretary and Treasurer. An enquiry at the Brigade office elicited the fact that no such fund existed and no person of the name of Major W. Jennings was known there. Burchell told the police that he had remitted the money to the Station officer which proved to be untrue.

Mysore.

An Unfounded Rumour.

BANGALORE, November 15.
The Associated Press of India understands on reliable authority that there is no foundation in the rumours that are being circulated with regard to the retirement of Sir M. Visweswaraya from Dewanship or of his availing of leave shortly.

Local Self-Government.

It is understood that an important resolution on Local Self-Government in Mysore, to which reference was made by the Dewan in his Dussarah Representative Assembly speech will be issued in course of this week.

BRIEF TELEGRAMS.

Sir Bryan Mahon has arrived in Ireland.

Sir Pardey Lukis, Director General of the Medical Service, has returned to Bombay from Mesopotamia and left for Calcutta.

The Secretary of State has been pleased to appoint Major General Sir Herbert Vaughan Cox, K. C. M. G., G. C. B., C. S. I., to be military Secretary at the India Office in succession to General Sir Edmunds Barrow, G. C. B., G. C. S. I., who retires in January next.

The P. and O. steamer Mooltan with the outward mails of the 3rd instant passed Suez at 7 P. M. on Tuesday the 14th instant.

Mr. Henry S. Polak arrived in Bombay from South Africa yesterday. After a short stay he will proceed on tour to Madras, Calcutta and other places.

వృత్తాంత లేఖలు

ఏలూరు పురపాలక సంఘము.

(మాస్టర్ యి విలేజుకుల వద్దనుండి)

పురపాలక సంఘము.

ఏలూరు, నవంబరు 12:— నాలుగవవార్డు ఖాళీ అయినది. ఇదివరకు మేయర్ రాజు గోపాలం పంతులు బి. ఏ. గారు సభ్యులుగా నున్నారు. తిరిగి వీరును బడేటి వేంకట్రామయ్య నాయుడు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారును గుత్తారామయ్య చౌదరి గారును ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. గోపాలంపంతులు గారు అనేక సంవత్సరములు పురపాలక సంఘములో సభ్యులుగానుండి విశేష సేవలను గానగొని ప్రజావిశ్వాసమునకు పాత్రులయి మిక్కిలి సమర్థులతో పనిచేసిరి. వేంకట్రామయ్య నాయుడు గారు మాతముగా రంగములోనికి దిగిరి. ప్రజాసేవయందు తాను జామును యోగ్యమయిన ప్రవర్తనముగల శాంత స్వభావులు. ఓపికయు దేహదాగ్ధమునగల యావములు. రామయ్య చౌదరిగారు బహువ్యాపకులు అనుభవమును విద్యయు తక్కువ. ఎటులయిన వీరందరను ఒకరినొకరి బలాబలముల జూచుకొనుచున్నారు. ప్రతిపక్షి కలలోను గ్రామాధికారులును, పలుకుబడియు అత్యధికమయిన వర్తక కర్మము గలిగినవారను జోక్యములుకలుగజేసికొని, వోటరులను స్వతంత్రజ్ఞానరహితుల జేసి ప్రతిపక్షమునకు సర్వాధికారము వహించుట చాలా అన్యాయము.

కలరా

ఏలూరులో కలరాదేవి కాలుబెట్టి నలుదెసల రుచిచూచుచున్నది. అధికవర్షములచేత పట్టణమంతయు సందులుగొందులు మురిగి దుర్వాసన గొట్టుచున్నది. సామాన్యముగా ఎప్పుడును సందులలో బురద అడుగున్న యిప్పుడు సదుములోతు పవరుపేట వైమెరుగులతో శుభ్రముగా కనుమించునగాని ఏలూరు తూర్పువీధి దక్షిణపువీధి మొదలగు ప్రదేశములు చూడవలయును. ఎన్ని అర్జీలు సమర్పించినను నిష్పరియోజనము. పన్నులుమాత్రము రుణలకు రు16లను రు 10 కు రు 20 రూపాలును రెట్టింపు అయినవి. ఈవీధులు ధనవంతులగు గొప్ప వర్తకులకును రయతులకును ముఖ్యస్థానములు. వీరి అర్జీలు మాటలు వినువారెవరు? ఇక వీధులను శుభ్రము చేసినా?

హిందూ యువజన సంఘము

దీపావళి పండుగనాడు ఈసంఘసభ్యులందరను నగర సంక్షేపముతో ప్రతిమకాణమునకును బయలుదేరి రు 125 లు వసూలుచేసిరి. ఆగర్భక్తిమంతులయ్యును నిగర్వచూడామణి యయి పాదచారులయి నగరసంక్షేపముతో ఇతర సభ్యులవెంట భిక్షుకు వెళ్లి యంత మొత్తమును వసూలుచేయుటకు ముఖ్య కారకు లయి అందగతును మార్గదర్శకులయిన యీసంఘాపాధ్యక్షులగు శ్రీ మోతే నారాయణరావు జవాంధారుగారు వంద్యులు. తాము ముందుగా రు 10 లు భిక్షు నిచ్చిరి. ఈసంఘమునకు 1000 గ్రంథములువైగల గొప్పభాండాగారముగలదు. శ్రీలకు పరివర్తన భాండాగారము ప్రత్యేకము గలదు. ఇందుకుగాను వైశ్యమహాజన సభవారివద్దనుండి కార్యదర్శి యగు గ్రంథి రామమూర్తి గుప్తగారు రు 100 ల విరాళమును సంపాదించిరి. సంఘభవన నిర్మాణమునకు విశాలహృదయులగు అత్యంత సుబ్బారావు శ్రేష్ఠిగారు రు 400 ల విరాళమును వాగ్దానము జేసిరి. సంఘమువారు స్థలమునకును యింకా డబ్బుకును ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

హోమరూపిగు

స్వరాజ్యసమితి యేలూరున స్థాపించబడి నెలదినములయినది. ఇంతవరకును ఒకసభగాని యుపసభ్యసముగానిలేదు. ఏలూరు పురపాలక సంఘము తూర్పింభావమును, ఉపేక్షయు దీనికి కారణములు. కార్యదర్శియగు దాసు మాధవరావు పంతులు గారును అధ్యక్షులు సంతకరావు పంతులు గారును ఏమియు ప్రయత్నము చేయుటలేదు.

ఆర్యసమాజము.

ఏలూరు ఆర్యసమాజ ముత్సాహ పూరితులును కార్యనిరతులును దేశసేవాపరాయణులును నగు డాక్టరు హెచ్. వి. జోగయ్యశర్మగారి కార్యదర్శిత్వముక్రింద దినదిన ప్రవృద్ధిచూచుచున్నది. బీదబాలురకు ఒక యువిత రాత్రిపాఠశాల స్థాపించబడినది. ఒక హిందీతరగతి ప్రసిద్ధులగు ఒక యుపాధ్యాయుని శిక్షక్రింద ఏర్పాటు చేయబడినది. సమాజమువారు అద్భుతముగ దేశసేవ జేయుచున్నారు. పంజాబునుండి పండిట్ ధనరామజీ, కహ్లాచంద్రవర్మ హైదరాబాదునుండి బాజీకృష్ణారావుగారు మొదలగు సుప్రసిద్ధ పురుషులు వచ్చి సమాజమును దర్శించిరి.

లోకమాన్య తిలకు మహాశయుడు

మెయిలు ఖండింప బడుట.

ఒంగోలు పుర సభ.

(మాస్టర్ యి విలేజుకుల యొద్దనుండి)

ఒంగోలు నవంబరు 13:— ఈ మధ్య మదరాసు

మెయిలు లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు మహాశయుని బొంబయి యున్నత స్థానమువారు రాజభక్తిపరాయణులని తీర్మానము చేయుట అసంగతమని వ్రాసిన వ్రాతల ఖండించుటకు, నిన్న సాయంకాలము విప్లవాయమునందొక గొప్పసభ సమావేశమయినది. న్యాయవాదులు టంగుటూరి నాయని శాస్త్రిగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. అనేకమంది న్యాయవాదులు, వర్తకులు మున్నగువారు సభ నలంకరించిరి.

అధ్యక్షుడు నాయనిశాస్త్రిగారు బొంబయి న్యాయస్థానమువారు, తిలకుమహాశయునియందు పునహా మేజిస్ట్రేటు డెబ్బిక కళంకమును రూపుమాపి, ఆయనగారు రాజభక్తులని ప్రబోధించినను మెయిలు పత్రిక, లేనిపోని అపనిందల దేశాభిమానులపై దెచ్చుట భావ్యము కాదు. ప్రజలగౌరవమునకు భంగకరమని పలుకుచు సభాకార్యక్రమమును ప్రారంభించిరి.

అంత న్యాయవాదులు శ్రీయుత మిట్టదొడ్డి వేంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు, మెయిలువ్రాతల ఖండించుట కొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. తిలకు మహాశయుని యుపన్యాసములలో నిసుమంతయు రాజద్రోహములేదని వారీయందు పునహాజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు తప్పనిరూపించుట భావ్యము కాదని న్యాయమూర్తులు బాచిలరు, పాగాల్ల ప్రకటించినను మన మదరాసు మెయిలు ప్రజాగౌరవమునకు తిలకుగారు, బాక్సును దొరగారిని జంపిన హంతకుని కుటుంబములోనివాడనియు, న్యాయమూర్తులు తిలకుగారివంటి వారీయందు మంచి చూపుట దేశమునకు హానియనియు వ్రాయుట భంగకరము. రాజద్రోహుడు, నమ్మకద్రోహుడు నగు పిగిటువంశమునకు, మదరాసు మెయిలు సంపాదకుడు చెందినవాడనిపలికిన మదరాసు మెయిలు ఊరకుండునా? దొరతనమువారు దేశీయుల గౌరవమును కాపాడవలయును. ప్రజానాయకుల పట్ల మెయిలు పత్రిక వైర్వివాదల వ్రాయుచుండిన మంచిదికాదు. అని సుబ్బారావుగారు రినిరి.

శ్రీయుత వారణాసి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు తీర్మానము బలపరచుచు మెయిలుపత్రిక తిలకుగారిని గురించి వ్రాసిన వాక్యముల ననేకముల ఖండించిరి. ఒంగోలు ముని సుబ్రహ్మణ్యముగారు తీర్మానము నామోదించిరి. తదనంతరము సభ్యులందరిచే నది ఏకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడినది.

అధ్యక్షులకు నందనములు తిలకుగారి చిరాయువునకు దైవమును ప్రార్థించుటతో సభ ముగిసినది.

ఒంగోలు వార్తలు

(మాస్టర్ యి విలేజుకుల యొద్దనుండి)

ఒంగోలు, నవంబరు 13:— కుమారస్వామి తాంపోగారు, మదనపల్లికి బదలాయించబడినందున వారి స్థానమున శ్రీకృష్ణయ్యగారు డివిజనులు ఆఫీసరుగా నియోజింపబడినారు.

కృష్ణ వరదలు

ఈనెల 7-వతేదీ మా పురమునందుగల వైశ్యులందరు, కన్యకాపరమేశ్వరీ యాలయమునందు దేవత కోదండరామ శ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యము క్రింద నొకసభ జరిపి, కృష్ణ వరదలవలన బాధితు లగుచున్న ప్రజలకు సాయము చేయుట కొక నిధి స్థాపించిరి. సభలోనే నూరు రూపాయల వరకు చందాలు పడినవి. మరునాడు నల్లయల్లి వేంకటరంగముశ్రేష్ఠి కోడూరు వెంకటస్వామి శెట్టి, పెరుమాళ్ల నారాయణస్వామి శెట్టి, కొమ్మిశెట్టి కృష్ణయ్యశెట్టి దేవత కోదండరామశెట్టి గార్లు మున్నగువారు ప్రతి గృహమునకు వెళ్లి చందాల ప్రోగు చేసిరి. ఇంకను వసూలు చేయుచున్నారు. ఇంతవరకు మూడు వందల రూపాయలు వసూలు అయినవి.

గవర్న మెంటు ట్రెయినింగు స్కూలు.

సుమా గొకటిన్నర సంవత్సరము మా పునములోని గవర్న మెంటు ట్రెయినింగు స్కూలు నందు సహాయోపాధ్యాయులుగానున్న ఏలూరు భద్రాచలముగారు గుంటూరునకు బదలాయించ బడి నందున వారి గౌరవాధి మొకసభ ఈమధ్య జరిగినది. ప్రధానోపాధ్యాయులు వొడ్డాచార్యులు గారు, పరిమి లక్ష్మణశాస్త్రిగారు, రాజగోపాలముగారు మున్నగువారు భద్రాచలముగారు బాలురను తమ విద్వంసల చూచుచు విద్య చెప్పుచున్నందులకు అభినందించిరి.

స్వరాజ్య సమితి.

నిన్నటి యువకులను స్వరాజ్యసమితి పక్షమున నొకసభ శ్రీయుత మిట్టదొడ్డి కృష్ణారావు గారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. అందు డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు ఆంధ్రదేశమునకు రాష్ట్రీయకార్యదర్శులుగా నెన్నుకొన బడిరి.

కావలెను.

కలకత్తా రాజకీయ టంగళాలకు చిత్తరువులు చెక్కుగల యుక్తమయిన హిందువుడుగాని లేక ఆంగ్లేయుడుగాని తక్షణము కావలెను.

1. చిత్తరువు చెక్కుట, మైనము బంక మట్టితో నమూనాలు చేయుట ఉక్కుపై ఛని చేయుట మొదలయిన పనులు చేయుటకు శక్తికలిగి యుండవలెను.

2. దరఖాస్తుదారుడు తన యోగ్యతా పత్రములనకల్లు, వయస్సు, కావలసిన జీతము, తెలుపవలెను. యోగ్యతా పత్రములు నాపసు చేయబడవు.

3. హిందువుడైనచో ఇంగ్లీషు పరిచయము గలవాని విషయం ముఖ్యముగా గమనించబడును.

విలాసము:— టంగళాలాధికారి

పోస్టుబాక్సు నెం. 88 రు. కలకత్తా.

MASTER OF THE MINT,

POST BOX No. 88

CALCUTTA.

టోజానా.

593

పురాతన విజ్ఞానము.

అనేక శతాబ్దముల నుండియును వివేకులచే జెప్పబడిన నూత్రములు, లోక హితార్థము వారి శిష్యులచే భద్రపరచబడి యున్నవి. అట్టి జ్ఞానరత్నములలో ముఖ్యమయినది “మనోహరమయిన వస్తువు నిరంతరం దాయకము” అనునది. వివిధమగు, అందమయినను ఇంద్రియముల నాకర్షించుటయె గాక, దానితో బాటు అవిర్యాచ్యమయిన ఆనందమును తెచ్చును. ఆశ్చర్యకరమగు దిశాముఖము, గొప్పశిల్పిని, మనోహరయగు సుందరి ఇత్యాదులు అందమున కాకరములు. చరాచరము లన్నిటిలో శరీరముయొక్క అందమును బోలి ఆకర్షించునది వేళొకటి లేదు. సమృద్ధతైన శిరోజములు గల నిండైన నారీముఖ పద్మమునకు సాటియే లేదు. అందము నభివృద్ధి పరచుట ఎల్లపుడును సాధ్యమే. శిరోజము లిదివరకె సమృద్ధమైనవైనను సరియగు ఉపచారము కలన నింకను అభివృద్ధి జేసింప వచ్చును. నవీనప్రకృతి కాశ్రుకోధన, శిరోజాభివృద్ధికి గల యాటంకములను తొలగించినది.

అట్టికాశ్రు పరికోధనలలో అందమునకును బంధించినది. “టోజానా”. ఇందు రాలిపోయిన వెండ్రుకల కుదుళ్లయందలి క్రిములును చుంపి నాటివెంపురకు వలయు శక్తియు, అది లేకున్న నవి క్షీణించునట్టియు పదార్థమును సమకూర్చును.

టోజానా యీ పనులనన్నిటిని చేయునట్లుటయే గాక దీని వాడినవారు ప్రపంచమునందలి సుందరీమణులలో సొందర్యాగ్రగణ్యులు, పరిగణింపబడు చున్నారు.

“టోజానాలో” కొవ్వొకలియును.

తెమిస్తు నడుగవచ్చును. ఇది రెండు విధములుగ నుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, వేళొకటి స్త్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగనూడ నుండును. మీ రెమందుల దుకాణములో నడిగినను ఇట్లు. లేదా పోల్ ఏజుల్లు మట్టి అందు కో లిమిటెడ్ 1౫ శేకండులైన బిచ్ పోస్టు బాక్సు 226 మద్రాసు అని వ్రాసిన తెప్పించియ్యెను ఇట్లు. ఖరీదు 5 ఔన్సులు సీసా చల్లుకొను దానితో శహా 1-12-0, 10 2-12-0

దంత చూరము

డబ్బి 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0

ఈ దంతమాన్యుకో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళుండి రక్తము ప్రసించుకుండును నోటదుగ్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును. సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు దగి యున్నది.

అడ్రెస్సు:—అన్నుతాంజనము డిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు అండ్ బొంబాయి.



